№ 145 (497)

Пятніца, 14 жніўня 1998 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў
у тыдзень

Кошт: у кіёсках і крамах — 3000 руб.,
у індывідуальных гандляроў —
свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб Колас

Народная Воля

Адкрыты ліст прэзідэнту Рэспублікі Беларусь А.Лукашэнку

Канечне ж справа не ў дэкрэтах...

Гэта няпраўда, што ўсе беларусы быццам бы абыякавыя да роднай мовы, яе лёсу, таго злачыннага курсу на яе вынішчэнне, які праводзіцца ўладамі нашай краіны. Гэтае пытанне хвалюе і мяне.

5 жніўня я пачуў зварот вядомага паэта Генадзя Бураўкіна да А.Р.Лукашэнкі аб пагрозе знікнення нашай мовы. Пачуў і адказ беларускага прэзідэнта: маўляў, дэкрэтамі мову не захаваеш.

У нечым, безумоўна, тут галава дзяржавы мае рацыю: адны загадныя метады не выправяць справу. Але ёсць і пытанне: значыцца, дэкрэтам мову не захаваць, а гвалтам выкараняць яе можна? За дзвесце гадоў, што Беларусь была "Северо-Западным краем" Расійскай імперыі, можна было не толькі мову зламаць, а і жалеза. А хіба ў савецкія часы палітыка адносна ўсяго беларускага была іншай, больш ашчаднай? Вядома, што наша рэспубліка была тады "перадавым" палігонам па пераадоленні "шкодных" нацыянальных асаблівасцей і ўліцці ў "адзіны савецкі народ". Нас, беларусаў, за гэта хвалілі, ставілі ў прыклад іншым народам былога СССР...

Чаму за тры вякі панавання на Русі захопнікаў-татар руская мова адалела, захавалася? Таму, што маскоўскім правіцелям і ў галаву не магло прыйсці ваяваць са сваёй мовай.

Канешне ж справа тут не ў дэкрэтах. Пачніце, шаноўны Аляксандр Рыгоравіч, размаўляць па-беларуску, на мове, якой прымалі прэзідэнцкую прысягу, як хутка — упэўнены ў гэтым — вашы чыноўнікі і журналісты зашчабечуць на роднай мове, і ў нашай адукацыйнай сферы разбуральныя (адносна мовы) працэсы зменяцца на процілеглыя. І ніякіх дэкрэтаў не спатрэбіцца, каб родная мова ажыла, стала квітнець і пачуваць сябе не так, як усімі пакрыўджаная Папялушка.

Не трэба казаць, Аляксандр Рыгоравіч, што па-беларуску нічога людскага не выкажаш. Неяк, з Божай ласкі, удавалася гэта Купалу, Коласу, Багдановічу, Мележу, Караткевічу, Танку і іншым выдатным талентам Бацькаўшчыны. Вунь украінскі прэзідэнт Л.Кучма, які ў школе і ВНУ вучыўся па-руску, амаль паўсюдна карыстаецца цяпер роднай, украінскай мовай. І гэта нармальна і натуральна: ён жа — украінскі прэзідэнт!

Дэкрэт аб шанаванні беларускай мовы нам, можа, і не зашкодзіў бы. Але галоўнае ўсё ж — свядомасць, душа, любоў. Без гэтага нічога не атрымаецца. Але пра якую любоў з вашага боку, паважаны беларускі прэзідэнт, можа ісці размова? Вы што, не ведаеце, як заціскаюць і зводзяць са свету Беларускі ліцэй? Ці як выкідваюць з памяшкання Таварыства беларускай мовы? Як журналісты баяцца з вамі размаўляць па-беларуску?

Помніцца, вяртаючыся з японскага Нагана і запыніўшыся на расійскім Далёкім Усходзе, вы выказалі падчас знаходжання ва Уладзівастоку думку, быццам нашы карані тут, у Расіі. Не згодзен. Мае карані, як і большасці маіх землякоў, — у родненькай Беларусі.

Думаю — і ніяк не магу зразумець: адкуль у многіх нашых кіраўнікоў такая нянавісць да ўсяго роднага, беларускага? Растлумачце, чаму? Вам многае можна дараваць як першаму, яшчэ нявопытнаму, беларускаму прэзідэнту — эканамічны правал, галечу большасці насельніцтва. Але скалечаную духоўнасць — ніколі! Нашы нашчадкі гэтага не даруюць.

М.ЛІСІЦКІ,
пенсіянер, які ўсё жыццё вывучаў рускую мову, але ніколі не адхінецца ад роднай беларускай.
Мінск.

Візіты

Лідэраў жаночых арганізацый запрасілі на "агледзіны" ў Германію

Актывісткі жаночых аб'яднанняў Беларусі адпраўляюцца 18 жніўня з дзесяцідзённым візітам у Германію. Старшыня Жаночага хрысціянска-дэмакратычнага руху Людміла Пеціна адзначыла, што яны маюць на мэце азнаёміцца, як вырашаюцца жаночыя праблемы ў "цывілізаваным грамадстве". У складзе дэлегацыі будуць прадстаўніцы Жаночага хрысціянска-дэмакратычнага руху, кінастудыі "Таццяна", жаночага недзяржаўнага інстытута "Энвіла", палітолагі, псіхолагі.

У першую чаргу, паведаміла Людміла Пеціна, беларускія ўдзельніцы азнаёмяцца з жаночым рухам у Германіі, сістэмай самакіравання і развіццём жаночага бізнесу. Яны наведаюць Бон, Дортмунд, Дюсельдорф. Там у іх адбудуцца сустрэчы ў бундэстагу, са спадарыняй бургамістрам раёна Дортмунд-Менгедэ, упаўнаважанай Дортмунда па праблемах жанчын, жанчынамі-паліцэйскімі.

Жаночыя лідэры Беларусі плануюць таксама сустрэцца са старшынёй Парламенцкай асамблеі Савета Еўропы Лені Фішэр. Акрамя гэтага, яны наведаюць біржу працы і цэнтр па падтрымцы занятасці жанчын, дыяканічныя ўстановы для "ўшчэмленых у правах жанчын", а таксама місію па працы з жанчынамі "сэксбізнесу", якія вырашылі парваць з гэтай "прафесіяй". Само сабой, беларускія жанчыны будуць сустракацца і з нямецкімі сем'ямі ў "нефармальных абставінах".

Як паведаміла Людміла Пеціна, па прыездзе ў Беларусь яны збіраюцца падрабязна расказаць аб выніках сваёй паездкі. А яе арганізатарамі сталі міжнародныя адукацыйныя цэнтры (IBB) у Дортмундзе і Мінску і мінскі Жаночы адукацыйна-кансультацыйны цэнтр.

Наталля ВАЛАКІДА.

Громкое дело

Скорее всего, дело Андрея Климова судебной перспективы не имеет

Такой вывод сделали журналисты после пресс-конференции, проведенной в Прокуратуре Республики Беларусь

В связи с очередным продлением героям громких дел срока пребывания в СИЗО в Прокуратуре Республики Беларусь провели пресс-конференцию. Журналистам заявили, что дела Василия Старовойтова и Василия Леонова имеют судебную перспективу. Судебный процесс над Тамарой Винниковой витает в туманной дали ее болезни. А о судебной перспективе дела Андрея Климова заместители Генерального прокурора даже не заикались, поскольку, видимо, таковая не вырисовывается. Тем не менее парламентарию, арестованному без санкции законодательного органа, срок содержания под стражей увеличили до конца года.

Депутат Верховного Совета 13-го созыва Андрей Климов вот уже полмесяца находится в тюремной больнице. Медики разбираются с последствиями полугодовых моральных истязаний крепкого здоровьем и духом тридцатилетнего парламентария. Факты эти получили международную огласку, и прокуратура теперь пытается оправдаться перед общественностью за свои действия. Только делает прокуратура это, мягко говоря, неуклюже. Заявляет о том, что Андрея Климова положили в тюремную больницу, чтобы исключить инсинуации (клеветнические измышления) в негосударственных изданиях, но не допускает на пресс-конференцию независимых журналистов, пишущих в эти самые негосударственные газеты. Естественно, что, не имея информации официальной, независимые журналисты вынуждены пользоваться информацией неофициальной. А посему господа-чиновники пусть обижаются сами на себя.

Ведь иначе как ложным заявление прокурорских "иерархов" о том, что "амбулаторное обследование не выявило у Андрея Климова каких-либо серьезных заболеваний", назвать не могу. Не было амбулаторного обследования! Парламентарию-узнику до помещения в тюремную больницу анализов в СИЗО не делали. Белорусская прокуратура, оказывается, не только помимо суда устанавливает виновность, но и вместо врачей ставит медицинский диагноз (?!).

Заместители Генерального прокурора П.Иваненко и А.Ивановский не связывают резкое ухудшение здоровья Тамары Винниковой с многомесячными допросами и психологическим давлением следствия. Она, мол, была серьезно больна еще до ареста. Тогда, позвольте спросить, по какому праву больного человека, тем более женщину, целый год томили в каземате?

Что касается Андрея Климова, то, по заявлению его жены, до ареста Андрей на здоровье не жаловался. Куда за полгода содержания в застенках режима делось здоровье депутата-оппозиционера? И почему, не найдя в течение полугода подтверждений предъявленных обвинений, парламентария продолжают удерживать под стражей?

Валерий ЩУКИН, депутат Верховного Совета 13-го созыва, секретарь парламентской комиссии по национальной безопасности, обороне и борьбе с преступностью.

Острый разговор

КУДА ЖЕ МЫ ДВИЖЕМСЯ — В РАЙ ИЛИ В АД?

Мы уже привыкли к постоянным утверждениям представителей власти о высоких темпах развития экономики Беларуси. Не так давно сам президент страны Александр Лукашенко, отвечая на вопросы читателей газеты "Правда-5", заявил, что в нашей республике "самый высокий в Европе прирост производства". Но если это так, то почему у нас совсем низкие пенсии и зарплаты, а цены постоянно скачут вверх? Ведь при успешном развитии экономики такого не бывает. В тех же развитых европейских странах прирост производства составляет лишь где-то 3—5 процентов, а уровень жизни там вон какой высокий.

Что же в самом деле происходит у нас в экономике? Мы попросили высказать свои суждения на эту тему заместителя председателя Федерации профсоюзов ***Франца Петровича ВИТКО.***

Ниже публикуем два взгляда на проблему — президента страны и Ф.Витко. Пусть читатели решают сами, кто из них говорит правду.

Точка зрения президента

Александр ЛУКАШЕНКО:
"В Беларуси самый высокий в Европе годовой прирост производства"

Это заявление президент страны сделал газете "Правда-5", отвечая на вопросы ее читателей. Затронув тему экономической ситуации в Беларуси, Александр Лукашенко привел данные за первое полугодие 1998 года: по сравнению с соответствующим периодом прошлого года ВВП возрос на 12,5%, объем промышленного производства — на 13,5%, сельскохозяйственного — на 7%.

Президент отметил, что в основе экономического курса республики — "неприятие "шоковой терапии", обвальной либерализации цен и тотальной приватизации". По его словам, "мы..., создавая многоукладную экономику, хотя и поддерживаем возникновение частного сектора, сохраняем государственную собственность и крупнотоварное сельскохозяйственное производство"...

Точка зрения оппонента

Франц ВИТКО:
"Более 80 процентов предприятий являются потенциальными банкротами... нарастает "снежный ком" задолженности по зарплате"

Не будем ни умалять, ни преувеличивать значение достигнутых в последнее время результатов. Попытаемся беспристрастно разобраться в происходящем.

Действительно, основываясь на некоторых статистических данных, можно сделать вывод о том, что в последнее время у нас происходит заметное оживление производства, сопоставимое с темпами первых советских пятилеток. Об этом свидетельствует обобщающий показатель развития экономики — валовой внутренний продукт, который в сопоставимых ценах вырос за январь — июнь с.г. по сравнению с аналогичным периодом прошлого года на 12,5 процента.

Промышленное производство дало прибавку 13,5 процента. Увеличилось производство товаров народного потребления. Фактически возросли на 28,8 процента инвестиции. Меньше стало безработных. Заметно возросли розничный товарооборот и объем платных услуг, оказываемых населению. В соответствии с государственной статистикой увеличились реальные денежные доходы населения, начисленная среднемесячная заработная плата одного работника. Замечу, что положительная динамика этих показателей сохраняется с конца 1996 года.

Казалось бы, можно радоваться достигнутым результатам, но не будем спешить. Давайте посмотрим, какой ценой это достигнуто и обеспечивается ли реальный выход страны из кризиса?

К сожалению, более детальный анализ позволяет сделать вывод о том, что рост объемных показателей не сопровождается адекватным улучшением качественных показателей развития экономики, что было бы вполне логично в условиях оживления и экономического роста. В текущем, как и в прошлом году, экономика продолжает функционировать в условиях галопирующей инфляции, что уже само по себе не может свидетельствовать о преодолении кризиса. Так, по прогнозу на 1998 год, среднемесячный прирост потребительских цен не должен превышать 2-х процентов, а фактически он составил 3,4 процента. О неэффективном, затратном характере развития экономики свидетельствует и то, что доминирует инфляция издержек, а не инфляция спроса.

Растут запасы готовой продукции на складах предприятий, увеличиваются объемы незавершенного производства. Снижается его рентабельность. За 5 месяцев 1998 года она составила всего 10,9 процента против 12,8 процента в соответствующем периоде 1997 года. При средней оборачиваемости оборотных средств (90—100 дней) и среднемесячном росте цен на продукцию производственно-технического назначения (3—4 процента) нынешний уровень рентабельности (10,9%) не обеспечивает даже простого воспроизводства.

Выходит, что, наращивая выпуск продукции, предприятия работают себе в убыток, а это в конечном счете сказывается на состоянии основного и оборотного капитала. Первый безнадежно стареет, второго безнадежно не хватает. Производственные фонды ветшают. Оборотные средства "вымываются", предприятия ходят "в долгах, как в шелках". Доля убыточных предприятий на 1 июня с.г. составила: по народному хозяйству 24 процента, в том числе в промышленности — 19, в сельском хозяйстве — 20,4, в торговле и общественном питании — 19,5, в жилищно-коммунальном хозяйстве — 48,1 процента.

По состоянию на 1 июня с.г. просроченная дебиторская задолженность субъектов хозяйствования составила 49,8 трлн. рублей, а просроченная кредиторская — 66,4 трлн. Сами по себе эти задолженности не страшны, если субъекты хозяйствования платежеспособны. К сожалению, о наших предприятиях такого не скажешь. По промышленности, например, этот показатель составляет 16 процентов. То есть, упрощенно, более 80 процентов промышленных предприятий республики не в состоянии оплатить свои просроченные долги и являются потенциальными банкротами. Можно представить себе социальный взрыв, если это станет де-факто.

В ряде отраслей положение еще хуже. В жилищно-коммунальном хозяйстве, например, располагают средствами, чтобы погасить просроченную кредиторскую задолженность только на 11,2 процента, а в сельском хозяйстве — всего на 10,2 процента.

Полезно в этой связи оценить и состояние внешнеторгового оборота. За 5 месяцев 1998 года экспорт произведенных в республике товаров составил 2997,3 млн. дол. США, а их импорт в нашу страну — 3782,0 млн. дол. США. В результате из своих скудных кошельков мы проинвестировали экономику стран-импортеров на 784,7 млн. дол. США.

Согласитесь, даже самый общий анализ ситуации позволяет утверждать, что социально-экономический кризис не преодолен, многие его болезни не излечиваются, а загоняются вглубь, что не может не сказываться на "социальном здоровье" общества, уровне жизни населения.

В этой связи — о некоторых проблемах оплаты труда и занятости. На первый взгляд зарплата, скорректированная на индекс потребительских цен, растет. Но опросы общественного мнения показывают, что основная масса населения этого не ощущает. Зарплата утратила свои стимулирующую и социальную функции. Ее средний уровень по народному хозяйству не обеспечивает расходы населения в пределах минимального потребительского бюджета (МПБ) с учетом иждивенческой нагрузки.

Более того, средний заработок на селе, в социальном обеспечении, культуре, искусстве, бытовом обслуживании, общественном питании оказался значительно ниже МПБ. Добавим к этому нарастающий "снежный ком" задолженности по зарплате, которая по состоянию на 25 июля составила 1 трлн. 704,4 млрд. руб., или 14 процентов месячного фонда оплаты труда.

Сопоставляя эти цифры и факты, невольно вспоминается сюжет из известного мультфильма, в котором один персонаж активно копает ямки, другой их столь же активно зарывает, но нет третьего персонажа, который между этими операциями опускал бы в ямки молодые деревца. Иными словами, нужно не производство ради производства, не занятость ради занятости, а эффективное, нацеленное на рост благосостояния трудящихся и их семей развитие экономики, нужна эффективная занятость, нужны эффективные рабочие места.

К сожалению, проводимая политика занятости во многом носит пассивный характер. Продолжать любой ценой нынешнюю политику сохранения численности работников на убыточных предприятиях, в организациях — означает обречь промышленность и сельское хозяйство страны на медленную, но гибельную деградацию.

В то же время и одномоментная легализация банкротства, потенциала скрытой безработицы в нынешней ситуации ничего хорошего дать не может. Очевидно, этому процессу должно предшествовать создание надежных социальных амортизаторов, способных поглотить высвобождаемых работников. А для этого необходима не только структурная перестройка экономики, активное внутри- и межотраслевое перераспределение рабочей силы, изменение системы подготовки и переподготовки кадров с учетом потребностей рынка труда, но и активное развитие малого и среднего предпринимательства.

Думаю, уместно в этой связи сослаться на опыт Москвы, где сегодня самый низкий уровень безработицы по Российской Федерации — всего 0,8% от экономически активного населения. И достигнуто это в значительной мере благодаря развитию предпринимательства. Свыше миллиона работников, высвобожденных с государственных предприятий, нашли работу в динамично развивающемся негосударственном секторе. Сегодня малый и средний бизнес дает почти половину доходов в городской бюджет. Но для того чтобы самостоятельная занятость могла в полной мере содействовать созданию рабочих мест и экономическому росту, здесь созданы правовые гарантии и условия для развития предпринимательства. У нас, к сожалению, все получается наоборот. В республике счет ликвидированных предпринимательских структур идет на сотни тысяч.

Всем субъектам социальной политики надо наконец понять, что по большому счету экономические реформы не только не дадут должного результата, но даже по-настоящему не начнутся до тех пор, пока будут существовать скрытые внутрипроизводственные резервы рабочей силы. И речь идет вовсе не о том, чтобы такую важную социальную гарантию, как право на труд, принести в жертву росту производительности труда, а о том, как урегулировать размещение рабочей силы путем ее высвобождения с одних мест и использования на других. Такое перераспределение в условиях рыночных отношений — неотъемлемый фактор экономического прогресса.

Продолжать в нынешних условиях строить социально-экономическую систему всеобщего равенства и справедливости, всеобщего благополучия — сизифов труд. Нужно предоставить возможность каждому трудоспособному самостоятельно и результативно позаботиться о себе в процессе продуктивной трудовой деятельности. Политика полной и эффективной занятости, механизм ее поддержания должны быть встроены в экономическую систему, в хозяйственный механизм, но в принципиально ином виде: не как ограничитель эффективности хозяйствования, а как условие развертывания работы по интенсификации экономики и повышению ее эффективности.

Лета...

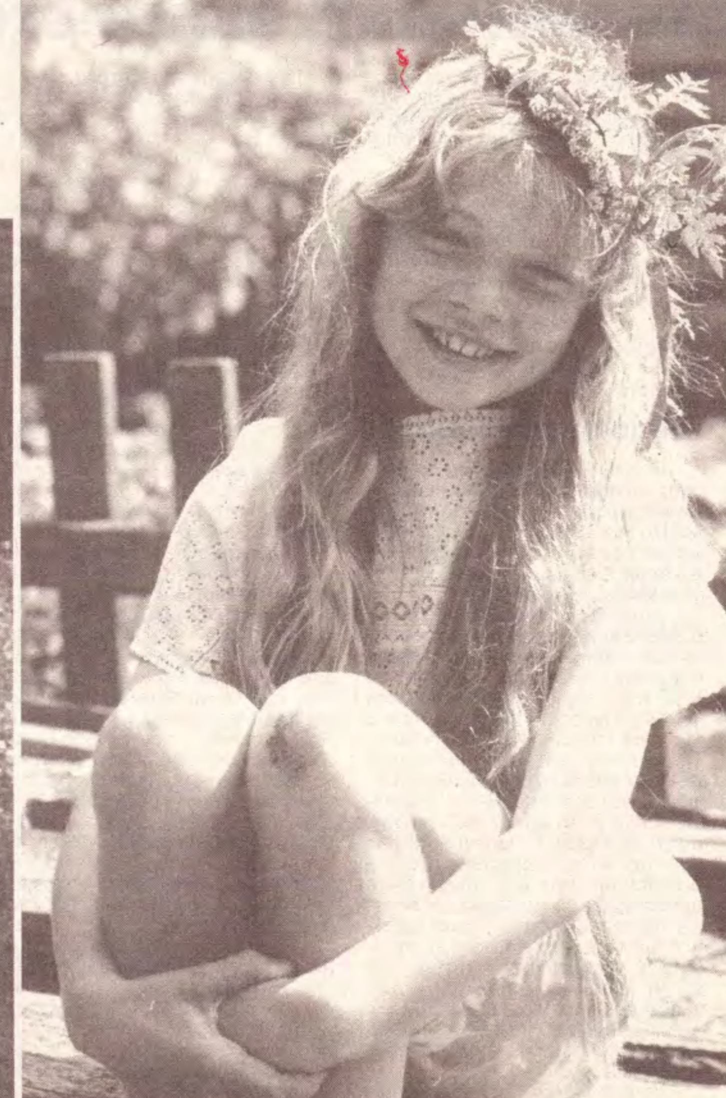
Вясковыя замалёўкі Яўгена КОКТЫША

Хто калі-небудзь ездзіў да бабулі ў вёску, той, напэўна, ведае, што летам вёска жыве сваім асаблівым жыццём. Чараўнічую, нібыта казачную прыгажосць падглядзеў у гэты час фатограф Яўген КОКТЫШ.

На здымках: *Насця і Ігнат у гасцях у бабулі;*
Хто вышэй падскочыць?
Юля з Ляхавіч.

Канікулы з... Богам

Адпачынак і богаслужэнні сумяшчае група школьнікаў, якія праводзяць канікулы ў вёсцы Дзярэчын Зэльвенскага раёна. Размова ідзе аб міністрантах — падлетках, якія дапамагаюць служыцелям каталіцкіх храмаў. Прыбылі яны сюды з розных месц Гродзеншчыны па накіраваннях настаяцеляў прыходаў.

Дзеці вывучаюць Біблію, удзельнічаюць у конкурсах і віктарынах рэлігійнай накіраванасці, сустракаюцца са студэнтамі духоўнай семінарыі. У той жа час яны працуюць на палях, дзе вырошчваюць агародніну, самі прыбіраюць памяшканне, дзе жывуць, мыюць посуд. Адным словам, набываюць розныя працоўныя навыкі. Унутраным распарадкам прадугледжаны таксама штодзённыя заняткі фізкультурай, экскурсіі пешшу, адпачынак на возеры.

За сем летніх змен, кожная з якіх працягваецца тыдзень, тут пабывае больш як 300 дзяцей. Такія лагеры арганізаваны таксама ў шэрагу іншых населеных пунктаў вобласці.

Канстанцін БАЛАТЭВІЧ,
БелТА.

Устанаўліваюцца дыпламатычныя адносіны Беларусі з шэрагам дзяржаў

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка выдаў указы аб устанаўленні дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Рэспублікай Мазамбік, Рэспублікай Намібія, Рэспублікай Судан.

БелТА.

Народная Воля 14 ЖНІЎНЯ 1998 г.

Рубам!

Ці будзе ў Мінску помнік Адаму Міцкевічу?

Ён павінен быць. Калі па вялікім рахунку, дык помнік слаўнаму земляку, якога ведае і шануе свет, ужо даўно павінен стаяць у цэнтры беларускай сталіцы. Але ўлады і ўчарашнія, і цяперашнія, як кажуць, і пальцам не паварушылі, каб ушанаваць памяць выдатнага паэта і грамадзяніна. Таму грамадскасць, ідучы насустрач двухсотгадоваму юбілею Адама Міцкевіча, вырашыла за ўласныя сродкі і на дабрачыннай аснове ўзвесці помнік слаўнаму сыну беларускай зямлі.

Але... Ім прыйшлося сутыкнуцца са шматлікімі бюракратычнымі рагаткамі. Доўга цягнулася валтузня вакол выбару месца. Актывісты Саюза палякаў, якія і выступілі ініцыятарамі ўзвядзення помніка, папрасілі даць дазвол на ўзвядзенне ў сквэрыку на рагу вуліц Свярдлова і Кірава, а заадно і перайменаваць вуліцу Ленінградскую ў імя Міцевіча. Ды гарадскія ўлады заўпарціліся: маўляў, як гэта перайменаваць вуліцу Ленінградскую?! І хоць ужо няма ў Расіі горада з назвай Ленінград, вуліца ў яго гонар у Мінску чамусьці павінна быць. Супраць яны і наконт размяшчэння тут помніка Міцкевічу. Даводзілі, што ўжо ёсць гатовыя нейкія фігуркі для гэтага сквера.

А ўзамен прапанавалі сквер на вуліцы Кісялёва і Камуністычнай, каля інтэрната акадэміі музыкі. Але ж сквер гэты "закрыты", у дварах каля яго не праходзіць ні адна ажыўленая магістраль. Навошта ж помнік такому славутаму чалавеку ды размяшчаць на задворках?

Эпапея з месцам цягнулася доўга, улады прапанавалі яўна не прадуманыя варыянты. Нарэшце спыніліся на скверыку на рагу вуліц Няміга і Гарадскі вал. Пачалося доўгае ўзгадненне. У кабінетах гарадскіх служб пыталі: "А хто такі гэты Міцкевіч?" Прыйшлося тлумачыць, што нашага земляка ведаюць і шануюць у многіх краінах свету. У другіх кабінетах здзіўляліся: "А навошта яшчэ адзін помнік гэтаму Міцкевічу? На плошчы ж Якуба Коласа ўжо адзін стаіць яму". Прыходзілася расказваць, што гэта розныя паэты.

Як жа чыноўнікі не ведаюць сваю краіну, яе гісторыю і яе лепшых сыноў! Гэта бяда нашага грамадства, якому дзесяцігоддзі ўдаўблівалі ў галовы імёны расійскіх паэтаў і бальшавікоў і выкрэслівалі памяць аб выдатных беларускіх дзеячах.

Пасля ўзгаднення месца закіпела праца. Варшава прапанавала рэдкі і выдатны бюст Адама Міцкевіча, мінскія спецыялісты на дабрачыннай аснове выканалі неабходныя праектныя рашэнні. Мінгарвыканкам даў дабро на ўзвядзенне помніка, але запісаў: "Узгадніць будаўніцтва ва ўстаноўленым парадку".

І зноў пачалося. Экспертны савет пры Міністэрстве культуры "спатыкнуўся" на памерах помніка. Маўляў, каля гасцініцы "Беларусь" мяркуецца "паставіць" вялізнага Пушкіна, на бульвары Шаўчэнкі аб'ёмны помнік украінскаму паэту і таму бюст Міцкевіча не будзе глядзецца. І вырашылі правесці конкурс на праект помніка Міцкевічу ў маі наступнага года, запрасілі сродкі на гэта. А хто іх дасць? Ды і юбілей паэта восенню і помнік пажадана прыўрочыць да падзеі.

Так што помніка выдатнаму сыну нашага народа хутчэй за ўсё восенню не будзе. А калі ж будзе?

Не зразумела, чаму цішком рыхтуецца помнік Пушкіну, ды яшчэ ў самым сэрцы Мінска, ля Нямігі? Навошта ён нам тут? У сталіцы Беларусі яшчэ няма помніка нашай святыні — Еўфрасінні Полацкай, слаўнай дачцэ Айчыны Рагнедзе, няма іх і такім сусветна вядомым асобам, як Скарына, Каліноўскі, Сапега, Шагал, Манюшка, Касцюшка, Астрожскі і дзесяткам іншых. Любому ж думаючаму чалавеку ясна, што нашчадкам прыйдзецца зносіць помнікі Леніну, Калініну, пераносіць "афганскі" і гэты, што мяркуецца хутка паставіць, Пушкіну, адрадзіць вуліцу Нямігу, сапраўдныя імёны вуліц і плошчаў. Навошта ж засмечваць гарадскую прастору чужародным?

А помнік Адаму Міцкевічу ў нас будзе. Як і помнікі Скарыне, Каліноўскаму, Еўфрасінні Полацкай, Рагнедзе, Шагалу, Касцюшку... Нікому не ўдасца адабраць у нас памяць і нашу гісторыю. Дарэмныя патугі.

Алесь ДРАБЧУК.

Куды ўкласці прыватызацыйныя чэкі?

І сапраўды, куды? Паглядзіш на спіс прадпрыемстваў, "выстаўленых" дзеля гэтай мэты, і бачыш толькі тыя, якія дыхаюць на ладан. Які ж сэнс укладваць туды свае чэкі? Не, няма дурных. Прадаваць іх за бясцэнак таксама не мае сэнсу. Вось і трымаюць людзі гэтыя чэкі.

А побач ідзе іншая прыватызацыя. Аб ёй піша і друк. На аўкцыёны выстаўляюцца магазіны, цырульні, майстэрні, іншыя бойкія і даходныя аб'екты. Чаму іх не аддаюць пад чэкавую прыватызацыю? Відаць, каб ласункавыя кавалачкі трапілі ва ўласнасць сваіх людзей. Вось і хочацца спытаць у народнага прэзідэнта і яго ўрадаўцаў, якому народу яны служаць, — таму, якому выдалі на рукі прыватызацыйныя чэкі, ці таму, які сумніўнымі метадамі нагроб мяхі грошай?

Дарэчы, хачу спытаць у іх яшчэ вось пра што. Асобныя людзі купляюць магазіны, кватэры, майстэрні за сотні тысяч долараў. Я вельмі прашу Вас, паважаны прэзідэнт, няхай Вашыя падначаленыя паведамяць нам, Вашым выбаршчыкам, дзе яны працуюць і якая ў іх зарплата. Думаю, ім няцяжка будзе даведацца пра гэта.

І цяпер хачу звярнуцца з асноўным пытаннем: "Куды ж укладваць нам, простым працоўным, свае прыватызацыйныя чэкі?". Ці выдзеліць, нарэшце, урад пад іх вядучыя і перспектыўныя прадпрыемствы краіны і тыя аб'екты, якія цяпер хапаюць "прыхватызатары"?

Сямён БУДКОВІЧ.

Мінск.

Мнение

Это безнравственно — делить жертвы тоталитарных режимов

Авторы "Обращения инициативной группы по восстановлению нормы ст.11 Закона РБ "О ветеранах" ("Народная воля" от 31 июля 1998 г.) абсолютно правы в том, что эта норма отменена незаконно, и совершенно правомерно требуют ее восстановления. Речь идет о льготах (50%-й скидке по оплате жилья, коммунальных услуг и электроэнергии), предоставленных законом, пострадавшим от политических репрессий в бывшем СССР и другим категориям ветеранов. Но к кому они, авторы письма, обращаются?

Верховный Совет 13-го созыва, единственный легитимный законодательный орган Республики Беларусь, в свое время защитивший эту норму квалифицированным большинством, преодолев президентское "вето", ныне распущен. В стране все решает один человек — президент. А он-то как раз и был инициатором лишения льгот реабилитированных в законном (судебном) порядке — немногих оставшихся в живых жертв политических репрессий коммунистического режима.

Если же обращаться к общественности, правозащитникам, политикам-демократам, то по большому счету надо ставить вопрос не о восстановлении ст.11 Закона РБ "О ветеранах", а о том, чтобы законодательно приравнять бывших узников сталинского ГУЛАГа к бывшим узникам фашистских концлагерей. И это будет в высшей степени справедливо. Война шла четыре года, а наши товарищи просидели в тюрьмах и лагерях родной страны по десять и более лет. И климат на Колыме посуровее, чем в Европе.

Вступая в XXI век, не пора ли прекратить делить жертв тоталитарных режимов XX века на "красных" и "белых"? Это безнравственно и несправедливо. Нас остается все меньше, невинных жертв истории. Большинство из нас все же пользуются льготами, поскольку являются инвалидами первой и второй групп. Но тем более обидно остальным, обделенным. Разве не удивительно, что с нашим, белорусским, удостоверением пострадавшего от политических репрессий можно бесплатно ездить в городском пассажирском транспорте в России, Украине, Литве, Латвии, но только не в самой Беларуси?

На предстоящих выборах органов власти (они состоятся раньше или позже) мы и наши близкие будем голосовать за тех кандидатов, которые поддержат наше требование о единых льготах для всех бывших узников тоталитарных режимов.

А.ФИРСОВ, ответственный секретарь Гродненской областной ассоциации жертв политических репрессий.

Мини-интервью

Оскал железного века

Белорусская рок-группа "Кали Юга" образовалась зимой 1992 года. Несмотря на известную краткость творческой биографии, команда уже обрела главное: собственное лицо и свой особый стиль.

Встретившись с лидером группы Юрием Горячко я конечно же попросил растолковать не совсем привычное нашему слуху название коллектива.

— "Кали Юга" — понятие из древнеиндийской философии. Оно означает "железный век" — эпоху, в которую мы живем. Это эпоха зла, человеческой порочности... Вероятно, название повлияло и на музыку, которую мы стали делать. Наша музыка, говорят, местами мрачновата, пессимистична... Но мне так не кажется — она прежде всего реалистична.

Гран-при на фестивале "Рок-университет" дал ребятам право записи альбома в студии "Skat Rekords". Так, собственно, и появился первый и пока единственный альбом "Дороги". Лидер "Кали Юги", однако, относится к этой вещи отчасти критически:

— Я недоволен тем, как все получилось. Дело в том, что нам отвели только сорок часов — этого крайне мало. Мы работали в большой спешке: к тому же, это был первый опыт студийной работы... Хотя... альбом нравится людям, отзывы хорошие.

К этому можно добавить: альбом "Дороги" довольно быстро распространился среди минских меломанов еще до появления в тираже.

— Юра, какова обычная выручка от концерта "Кали Юги"?

— Ну, это когда как. В основном, выручки не бывает вообще.

— А чем тогда музыканты группы зарабатывают себе на жизнь?

— Не музыкой. Мы не играем ни в ресторанах, ни на свадьбах. Я никогда не рассматривал музыку как способ зарабатывания денег. Мне, естественно, хотелось бы совместить приятное с полезным, но сейчас это нереально... Если интересно, я работаю мебельщиком.

— А другие?

— Андрей Дементьев, гитарист, со мной вместе; Андрей Воробьев, наш клавишник, работает на Белмедпрепаратах; Островский Дмитрий, теперешний басист, по-моему, работает на трех работах вообще...

— "Кали Юга" — четвертая?

— Да... Я считаю, люди, которые в нашей стране занимаются музыкой, пытаются что-то делать, — просто, наверное, сильные люди...

Александр ОТЛИВАНЧИК.

Демократия по-белорусски

Каждый нижестоящий должен получать меньше вышестоящего

В июле 1998 года Хозяйственный суд Брестской области отклонил иски прокуроров Березовского и Дрогичинского районов к предпринимателю Галине Дребезовой о возвращении комбикормовым заводам вознаграждения, выплаченного в соответствии с заключенными между ними договорами.

Пролог

Березовский и Дрогичинский комбикормовые заводы в 1996 году заключили договоры с украинской фирмой на поставку зерна и под эти поставки взяли кредит. Для защиты от возможной недобросовестности бизнес-партнеров деньги в банк поместили на аккредитив.

Однако банк, нарушив условия раскрытия аккредитива (снятия средств со счета), деньги на Украину перечислил, зерно же на Брестчину так и не поступило. Заводы понесли миллиардные убытки. Многочисленные письменные обращения акционерных комбикормовых предприятий во все инстанции, включая прокуратуру, результатов не дали. Более того, в апреле 1997 года Березовская и Дрогичинская прокуратуры сделали "стрелочниками" пострадавших и возбудили уголовное дело по данному факту. У руководителей предприятий были проведены обыски.

В этой безнадежной ситуации правления акционерных комбикормовых заводов заключили соглашение о юридическом представительстве с предпринимателем Г.В.Дребезовой. В соответствии с договором, оплата труда ей определялась в процентах от суммы выигранного иска. До положительного решения вопроса все расходы Галина Владимировна оплачивала сама. Иначе говоря, при отрицательном исходе дела заводы дополнительных финансовых затрат на оплату юриста не несли.

Действия Галины Дребезовой оказались успешными. Суд иски удовлетворил, и банки вернули заводам деньги вместе с процентами. Правления акционерных обществ выплатили предпринимателю Г.Дребезовой в соответствии с договорами от 7 до 10 процентов комиссионных от суммы возвращенных заводу финансовых средств.

Белорусская проза

Все вышеперечисленное особого интереса не представляет и может произойти в любой стране. Но вот дальше начинается белорусская действительность, суть которой нашим соседям по европейскому дому не понять.

Заработок предпринимателя Г.Дребезовой с учетом комиссионных, полученных от комбикормовых заводов, составил в 1997 году порядка 13 миллионов рублей в месяц. По сравнению с прачкой и кухаркой — много. Только ведь на Беларуси значительная часть руководителей получают и больше. Но — то начальство, а тут какой-то провинциальный юрист, получивший не по чину. И в Хозяйственный суд Брестской области поступили представления прокуроров Березовского и Дрогичинского районов о признании договора о юридическом представительстве — в части выплаты гонорара — недействительным и взыскании с предпринимателя Г.Дребезовой более половины полученного вознаграждения.

Выполняли ли райпрокуроры распоряжение вышестоящего начальства или действовали по собственной инициативе — не столь важно. В любом случае поступать надо строго по закону. Ведь в тех самых изменениях и дополнениях к Конституции, на которые постоянно ссылается нынешний режим, есть и такое: *"Государство гарантирует всем равные возможности свободного использования* **способностей** *и имущества для предпринимательской и иной не запрещенной законом экономической деятельности".* Увы, известный принцип вознаграждения "От каждого по способности — каждому по труду" предан на Беларуси забвению. У нас насаждается совершенно иная система оплаты труда: "Каждый нижестоящий должен получать меньше вышестоящего".

Прокурор Дрогичинского района, старший советник юстиции А.Денисейко свой иск в суд обосновывает статьей 66 Гражданского процессуального кодекса, устанавливающей оплату помощи адвоката в размере пяти процентов от удовлетворенной суммы иска. Безграмотность чиновника А.Денисейко, осуществляющего государственный надзор за исполнением законов, фантастична: не понимать, что в статье 66 ГПК говорится о возмещении проигравшей стороной расходов победителю на адвоката (?!). То — "контрибуция", которую могли наложить комбикормовые заводы на "побежденный" банк.

Хотя и этого сделать нельзя, поскольку иски к предпринимателям со стороны юридических лиц рассматриваются по Хозяйственному процессуальному кодексу, а не по Гражданскому. Но прокурорскому полковнику из Дрогичина сие неведомо.

Умение ориентироваться в законах — это элемент высшего образования. Однако Анатолий Денисейко и с арифметикой не в ладах. Дрогичинский комбикормовый завод выплатил Галине Дребезовой за произведенную работу 90 миллионов рублей. Половину она отдала государству в виде налога. Осталось 45 миллионов, а "законник" А.Денисейко направляет в суд иск на взыскание необоснованно полученных 60 миллионов рублей (?!). Только ведь и 45 миллионов рублей — это стоимость "готовой продукции", но никак не личный доход брестского предпринимателя.

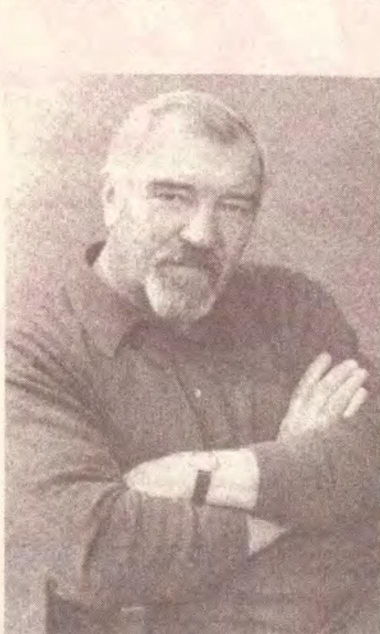
Другой прокурорский полковник из Березовского района — М.Курилович — свой иск в суд по части суммы гонорара вообще ничем не обосновывал. Не соответствует трудовым затратам предпринимателя — и все! Только вот в каких единицах измерял этот чиновник способности юриста Г.Дребезовой?

Эпилог

Правления акционерных предприятий исковые требования в суде не поддержали, поскольку без помощи Г.Дребезовой они вообще ничего не получили бы. Однако прокурорские полковники утихомириваться не собираются. По полученной мною информации, намереваются иски подавать вновь. На этот раз — о взыскании с провинциального юриста большей части гонорара в пользу государства. Предприниматель Г.Дребезова и так половину от заработанного выплатила в виде налога. Но надо еще отобрать!

Валерий ЩУКИН.

Васіль ГРОДНІКАЎ

Дзеці

Іранічныя тлумачэнні старога "саўка" свайму аднагодку некаторых анамальных з'яў у краіне рынкавага сацыялізму

Патрэбы новай пароды

Ты ведаеш, браток, мы можам сабой ганарыцца: беларусы, ад сівога дзеда да бязвусага салдата, — прадстаўнікі новай пароды людзей — "гома саветыкус". Нідзе няма такой пароды! І дакументы на нашу радаслоўную ёсць. Ну, вазьмі хоць бы наш новы пашпарт. У ім пазначана, што мы — грамадзяне незалежнай, дэмакратычнай і нават прававой дзяржавы пад назвай "Рэспубліка Беларусь". А гэта значыць, што мы — дзеці дачкі вялікага Савецкага Саюза. І гэта ўсім нам душу саграе. У нашых людзей у большасці яшчэ і пашпарт СССР захаваўся. Малайцы гэтыя "знахары" і "знахаркі" з Вярхоўнага Савета. Загаварылі-такі яго ад усякіх змен, а таму ён і па сённяшні дзень застаецца нашым родным "сярпастым і малаткастым". Добра, што са зменамі не дужа спяшаліся: можа, яшчэ і ненадоўга той Саюз разбурылі. Можа, ён, як той самы фенікс?! Попел жа яшчэ не астудзіўся і прымаўка — не дурніца: куй жалеза, пакуль гарачае. Можа, яшчэ, прыклаўшы намаганні, удасца што-небудзь зляпіць накшталт былога Саюза. Дзеля гэтага, бачыш ты, захавалі стары гімн БССР, што і сёння на досвітку на работу людзей паднімае з пасцелі. Аднавілі сцяг і герб. Праўда, прэзідэнт штосьці там выкінуў, штосьці падмаляваў, але, як кажуць мастакі-прафесіяналы, да асновы карціны не дабраўся. Мусіць, у нейкі момант яму штосьці падказала, што ён не мастак, бо мастакоў ні Магілёўскі педінстытут, ні сельскагаспадарчая акадэмія, якія ён закончыў, не выпускаюць. Але, дасягнуўшы неабходнай колькасці змяненняў, каб было ўсё-такі прысуджана аўтарства, дзякуй Богу, "мастак" спыніўся. Парода нашага чалавека такая, што калі ўжо возьмецца за што-небудзь, то пакуль не даб'е да канца, не здаволіцца. Вось і панятце "дэмакратыя" замянілі па прычыне нязвыклай для беларускага вуха назвы. І яшчэ таму, што вельмі ўжо буржуйскім духам ад яе несла, і начальству кожны раз, калі хто-небудзь прыгадае пра дэмакратыю, прыходзілася альбо зацiскаць нос, альбо чхаць, як сабаку ад тытунёвага дыму. Дык вось, як пахавалі дэмакратыю, тады з могілак адкапалі, пачысцілі і спаласнулі ў вадзе адабральных слоў свайго электарату... Што ты думаеш? Правільна, адміністрацыйна-камандную сістэму. Яна цяпер, браток, падфуфыраная замежнай касметыкай, выглядае ніколькі не горш, як перад смерцю. Парламентарызм (фу, якое слова брыдкае!) таксама палічылі для народа, ну, для новай пароды, абразлівым, а таму замянілі на слова "палата". Па-медыцынску, пагадзіся, не вельмі падыходзіць, а па-чэхаўску — тым болей. Хутчэй, я так думаю, планавалі ад рускага "ума палата". Ну, тут яны, па-мойму, трохі перастараліся. Дзе ж ты ў нас столькі разумных людзей знойдзеш, ды яшчэ на дзве такія палаты? Наўкола, куды ні кінь, адны шарыкавы, яго дзеці і ўнукі. Шарыкаў? Ды не. Быў такі адзін, але пра гэта пасля. От, ты збіў мяне з панталыку. Ага... Словы "сястра брацкіх народаў" быццам бы і пакінулі, але спакваля туды дыктатарскага духу напусцілі. Гэта, мусіць, каб "сястра" больш незалежна і самастойна выглядала. А замест генсека ў нас цяпер зноў "бацька". Але зараз ён называецца не "бацька ўсіх народаў", а "бацька ўсіх славян". Сэнс трошкі падкараціўся, затое — не грузін, хоць і з вусамі. КПСС таксама ўваскрэсілі з нябожчыкаў. Яна цяпер называецца КПБ і ПКБ. Гэта, праўда, што пнём па саве, ці савой аб пень — усё роўна саве непрыемна. Сутнасць, наколькі я разбіраюся, аднолькавая, хоць пішы разам — КПБ/ПКБ. У Германіі, напрыклад, партыі, праграмы якіх супадаюць, пішуць разам. Памятаеш, ХДС/ХСС?

Але ж гэтых дробных змен было недастаткова, каб задаволіць патрэбы новай пароды: парода выведзена такая, што зусім не ўспрымае ніякіх змен. А таму хуценька для такіх вось, як мы з табой, замшэлых "саўкоў" па метадыцы трохі забытага селекцыянера Лысенкі вывелі "грэйп" і назвалі яго Садружнасцю. Ну, скарочана СНД. Але трошкі прамахнуліся. Аказалася мала. Тады тэрмінова стварылі Саюз чатырох, а потым, каб і на гэты раз не аказалася мала, то і Саюз двух. Во, браток, колькі Саюзаў наляпілі! Хочаце Саюзы — наце вам аж тры! Але, пэўне, на гэтым не спыняцца. Вельмі дасведчаныя "селекцыянеры" пагаворваюць, што цяпер выводзіцца яшчэ адзін, на гэты раз універсальны гатунак, накшталт Саюза непарушнага. Дык вось, у гэты Саюз, чуў я, будуць зганяць усіх, каго па ахвоце, а каго, як калісь... Як, адкуль? З Садружнасці, Саюзаў, што нядаўна пастваралі, з розных злучэнняў. Маўляў, нажыліся сіротамі, гора зведалі, нават пастралялі адно ў аднаго, кроў адзін аднаму пусцілі, голаду і холаду нацярпеліся, а некаторыя вока пачалі класці на НАТА, на ісламскі фундаменталізм, то хуценька давайце рэзалюцыі з'ездаў прадстаўнікоў вашых народаў і гайда ў нашу агульную хату, якая будзе называцца... Якім абшчаком? Што ты гародзіш? Будзе на гэты раз называцца "Свабодалюбівы Саюз свабодных рэспублік". Скарочана — СССР. Зразумеў? А ты "абшчак"... Можна было б сказаць і больш інтэлігентна. Ну, скажам, інтэрнат. Правільна, як у студэнтаў. А для гэтага "інтэрната" ўжо ўсё падрыхтавана: ёсць гімн, ёсць герб, словы для гімна не трэба перапісваць. І зводны ваенны аркестр напагатове! Зажывём, браток, як і раней жылі! Кажаш, афіцыйна трэба ўсё аформіць? Ды раз плюнуць! Дзярждума Расіі за адзін прысест усё аформіць. Ты ж прыкінь: у Зюганава там колькі нашых шарыкавых? А ў Жырыноўскага? Аграрнікі — усе з нашых. Айчынныя палаты сам асабіста прэзідэнт падбіраў. Там усе — стопрацэнтныя шарыкавы. Ну, трохі могуць занатурыцца маладыя "саўкі", іх у Расіі яшчэ рэфарматарамі абзываюць. Але не можа быць! Нашы падамнуць іх пад сябе. Сілы яшчэ ёсць ды і вопыт які за плячыма. Ого!

Надзея — адзіны паратунак

А пакуль што ідзе падрыхтоўка да таго Вялікага месяца (будзе гэта Вялікі Кастрычнік, Вялікі Ліпень ці Вялікі Снежань — інфармацыі на сённяшні дзень пакуль што няма). Пэўна, як і калісь, усё будзе залежаць ад таго, калі паспее рэвалюцыйная сітуацыя. Што гэта значыць? А тое, што і некалі: сёння яшчэ рана, заўтра будзе позна. Зробяць, пэўна, ноччу. Прыкмечана яшчэ здаўна: ноч — надзвычай зручны час. Пайшло такое, можа, з часоў Нерона, калі той менавіта ноччу Рым падпаліў. А можа, і ад злодзеяў пайшло ці ад трыццаць сёмага года. Тады, чуў, нікога днём не бралі. Хоць усё можа быць. Сёння ўжо бяруць сярод белага дня, прама ў рабочых кабінетах, з тэле- і кінакамерамі, пры яркім асвятленні, здымаюць на каляровую плёнку ды яшчэ "рапідам" (гэтак называецца запаволеная здымка), каб было спадручней спецслужбам абмяркоўваць у дэталях вынікі паспяхова праведзенай аперацыі. І каб пасля вучыць новыя пакаленні на гэтых прыкладах. Ды і смакаваць такое відовішча на БТ нашаму электарату, ой як хораша! Быццам цукрам на душу!

А каб ніхто не здагадаўся, ведаеш, розныя настроі сёння ёсць, што рыхтуецца той Вялікі месяц нашага вяртання ў светлае мінулае, то вядзецца патрэбная растлумачальная работа сярод электарата. Гэтак нас з табой цяпер абзываюць. Ты ж во параскінь мазгамі: БТ, радыё, афіцыйныя газеты і часопісы, прэзідэнцкія прапагандысты, дыпламатычны корпус, усе, хто ўмее больш-менш складна хлусіць і "лапшу" на вушы вешаць, кінуты на вельмі адказны для цяперашняй улады ўчастак — прапагандаваць тое, што ў нас дэмакратыі і свабоды нават больш, чым у той жа Францыі, (там гады са два таму, памятаеш, пабываў прэзідэнт. Ці то наш "бацька" на замежныя мовы слабаваты, ці перакладчыкі штосьці пераблыталі, ці, можа, сам "сябрук" нашага прэзідэнта Жак Шырак трохі прыбядніўся, але пасля вяртання з той кароценькай паездкі ў Францыю пайшло-паехала: у нас свабоды і дэмакратыі больш, чым ва ўсёй Еўропе — ад Шклова да Ольстэра). Прававой дзяржавы ў нас таксама хапае на ўсіх. Праўда, з турмамі кепска. Не хапае, перапоўненыя. Спяць там па чарзе. Ды гэта не так важна. Не спаць жа іх туды накіравалі, а сядзець. І працаваць ім не трэба. Гэта ж табе не ўдарная камсамольская будоўля, а самая сапраўдная пастсавецкая турма.

І незалежнасць нашу нічым такім не папракнеш, не падкапаешся. Граніцы на сапраўдным амбарным замку. Вось вазьмі хоць з Літвой. Двое журналістаў паспрабавалі прашмыгнуць на той бок? Ну, не мелі яны намеру збягаць. Каб мелі, то спакойна, без перашкод маглі б і на падводзе пераехаць, сем'і свае з пажыткамі перавезці. Ну, няхай сабе, выконвалі свой службовы абавязак. Але ж схапілі за рукаў. Ну, не на мяжы, а пазней. Гэта не так важна. І вось цяпер пасля доўгай дарогі на мяжу адпачнуць трохі ў ашмянскім засценку. А зірні ты на межы з Польшай, Латвіяй, Украінай. Мыш не працiснецца! З Расіяй? Не. Мы ж не зусім дурныя, каб зацягваць да канца ў сябе на шыі намыленую вяроўку. Недзе трэба ў гэтай агароджы пакінуць, так бы мовіць, аддушыну. У сабачай будцы і то лаз ёсць. У турэмнай камеры, скажам, таксама не глухія сцены, а краты прадугледжаны. Каб вязень які-небудзь заўчасна не даў дуба, або, крый Божа! які палітычны скапыціцца. Тады голасу і гвалту будзе на ўвесь белы свет. Ну, а што там надзвычай вільготна, то яшчэ Герадот, што жыў да нараджэння Хрыста ў старажытнай Грэцыі, пісаў, што край беларускі — адны балоты. Значыць, у турмах клімат звыклы, арганізм беларуса разам з эвалюцыяй прыстасаваўся да вільгаці. Так што і з гэтым усё ў парадку.

З харчаваннем насельніцтва? А пры чым тут харчы? Мы з табой размову вядзём пра палітыку, а ежа — катэгорыя не палітычная. І пра яе памаўчым. Ты не збівай мяне. Тым больш што ад голаду ў нас яшчэ ніхто не памёр! Ва ўсіх свой навукова і па-медыцынску абгрунтаваны дыягназ: у каго сардэчна-сасудзістая недастатковасць, у каго інфаркт, інсульт, рак, сухоты, СНІД... Ды ці мала на чалавека паслана розных хвароб! А каб ад голаду, барані Божа!.. Няма і ў медыцынскім даведніку такой хваробы? Ну, вось бачыш! Медыкі ў нас граматныя людзі, абы-чаго не прыдумаюць. Яны як у ваду глядзелі. Ведалі, мусіць, што ў бальніцах карміць не будуць. А што лячыць не будуць, ці напісана дзе? Не?! А што лекаў не будзе? Інструментаў, каб рабіць аперацыі? Не сцізорыкам жа апендыкс выкалупваць?! Для тых ёсць, хто ў "лапу"дасць? Ну, гэта не навіна. Так было, так будзе. Не мы першыя, не мы апошнія. Платная медыцына? А што ты думаеш?! Вось калі толкам разабрацца, то чалавек жа захварэў сам. Не дзяржава ж яго прымушала, скажам, хварэць на сэрца ці на сухоты, харчавацца чым патрапіла, гарэлку піць, сексам, даруй мне, Госпадзі, з кім прыйдзецца, займацца, нарэшце, піва халоднае ўжываць? Усё гэта ад самога чалавека залежыць, ад генетычнай спадчыннасці, ад уласнай неасцярожнасці, ад кепскіх пра сябе клопатаў. Пры чым тут дзяржава ці дзяржаўная медыцына? Дзяржава ж не можа лячыць усіх, хто пажадае. Ну, начальства, спецслужбы, ардэнаносцаў усякіх і народных якіх. Гэта само сабой. Яны там бліжэй да верхаводы, у іх служба больш важная, чым у нас з табой. А так няхай кожны адкладвае грошы на медыцынскі поліс, страхоўку, нарэшце, на ашчадную кніжку. У кожнага ж чорныя дні бываюць. Няма чаго адкладваць? Як сказаць! Піць жа ёсць за што, курыць? А крадуць колькі? Можна было б з крадзенага не ўсё на выпіўку пускаць, а патроху заначваць. Ды я табе скажу так: народ у нас не лыкам шыты, выкруціцца. Вунь пасля вайны як было? Памятаеш? Во-о... У калгасах не ведалі, што такое грошы, а тым больш зарплата. Выжылі! А тут два-тры месяцы, пяць, не выдадуць зарплаты, то ўжо на мітынгі валяць, на дэманстрацыі, пікеты ўсякія чыняць, а некаторыя з аднаасобнікаў абчэпяцца лозунгамі і стаяць, як пні пры дарозе, у адзіноце. Бачыш ты, яны пратэст выказваюць! А ў Расіі вунь па два гады людзі ў руках палучкі не трымалі, а глянь ты, стаіць матухна-Расія! І стаяць будзе! А ведаеш, чаму? Таму што там дужа моцная парода выведзена, патомства шарыкавых дужа жывучае. Там, братка, цэлыя паясы — адны шарыкавы. Чырвонымі яны там называюцца. У нас не тое. Разбаўляецца парода нацыяналістамі, апазіцыянерамі, фронтаўцамі. А там — не! Там аж цэлыя рэзервацыі існуюць цвёрдых ленінцаў. Кожная рэзервацыя — памерам з Беларусь. Вось з каго нам прыклад трэба браць! Працаваць трэба, а не мітынгаваць! Работы няма, прадпрыемствы стаяць? Ну, няхай пакуль што пастаяць. Не да другога ж прышэсця ім стаяць! Некалі ж запрацуюць. Значыць, пацярпець трэба. А як жа! Цярпець наш народ умее. Гэта ў яго зафіксавана генетычным кодам яшчэ з далёкіх ад нас часоў. А савецкі чалавек тым больш павінен быць цярплівым. Прэзідэнт жа нездарма заявіў, што возьме з савецкіх часоў усё лепшае. А лепшае, напомню табе, гэта — цярплівасць, паслухмянасць, падпарадкаванасць, павага да начальства, да яго абяцанняў, вера ў светлае будучае, надзея не лепшае жыццё. Вось што такое наша новая парода людзей! І ніякія дэмакраты, партакраты, апартуністы, нацыяналісты, капіталісты і анархісты не пахіснуць веру нашых людзей! І, я ўпэўнены, яны будуць верыць, спадзявацца, чакаць гэтага светлага мінулага аж да таго часу, пакуль дух з іх не выйдзе. Не мне ж табе расказваць, што надзея памірае апошняй, адразу за чалавекам. І, не згубіўшы надзеі, чалавек памірае шчаслівым. Горш было б, калі б чалавек паміраў пасля таго, як надзея адубее. А так тут прырода ўсё прадугледзела правільна. Навошта азмрочваць чалавеку такую важную падзею, як смерць. Кожны чалавек усё жыццё чакае гэтага найважнейшага перыяду ў сваім жыцці. Вось як нараджаўся, ён пра тое не памятае, а як памірае, то ўсё навідавоку. Радасць — не радасць, а, пагадзіся, падзея значная. Ён адыходзіць на той свет з адзінай думкай: я паміраю, але дзеці мае і ўнукі дачакаюцца лепшага жыцця! Заўважыў чалавек нават перад смерцю, пражыўшы доўгія гады, намучыўшыся і шмат чаго пабачыўшы на сваім вяку, а спадзяецца, што тыя, хто застануцца жыць, абавязкова дачакаюцца. І дзеці, унукі ягоныя, не дачакаўшыся, таксама паміраючы, гэтак жа будуць спадзявацца...

Паміраць нам ранавата!

Жыць і спадзявацца! — вось лозунг наш і тых, хто нас вывеў, як пароду мужных, стойкіх і цярплівых людзей. Правільна, і паслухмяных, і маўклівых. Надзея, як вядома падахвочвае людзей яшчэ з жаўтаротага юнацтва, а потым застаецца жыць у чалавеку аж да самай дамавіны. Ну і што, калі ён палец аб палец не ўдарыў, каб наблізіць сваю мару? Гм... Працаваць... Ён і працаваў, і працуе, колькі яму скажуць і як скажуць. І яму больш ні пра што клапаціцца не трэба. Ён жа ўпэўнены, што пра яго паклапоціцца прэзідэнт, урад, начальства, старшыня калгаса або сельсавета. Як жа яму клапаціцца пра сябе? Адзін — добра, другі — ніяк. А гэта — несправядліва. А дзяржава паклапоціцца пра кожнага паасобку і аднолькава. І нікому крыўдна не будзе. У нас на дзяржаву грэх крыўдаваць. А інакш атрымаецца, быццам бы дзяржава чалавеку і зусім непатрэбная. А гэтага, браток, дапускаць нельга. Дзяржава наша — справядлівая, як ты ні павярні. Яна нікога ў крыўду не дасць. І тых, хто добра працаваў, і тых, хто абібокам усё жыццё прабадзяўся, і тых, хто ўвесь час стараўся "на халяву". І для гэтага, я лічу, нямала добрага робіцца. Вось і пенсіі ўсім аднолькава параўнялі. І ў першую чаргу пашанавалі рабочага чалавека, хто працаваў на фабрыках і заводах, хто стварыў матэрыяльна-тэхнічную базу камунізму. Апасля ўжо гэтым "белым каўнерыкам", інтэлігенцыі ўсякай. Ну, а тыя, хто служылі ў арміі, хто аціраўся ў міліцыі і каля яе, тым паёк большы паклалі. Яны, браток, выконвалі асабліва важнае заданне дзяржавы — падпіралі ўладу. А там праца, можаш здагадацца, для сапраўдных атлантаў. І не ўсіх туды бяруць. Гэта табе не п'янаму плот падпіраць. Думаеш, гэта проста вось так стаяць і падпіраць? Не! Не кожны ж здольны біць сваіх людзей нагамі, дубінкамі, сапёрнымі рыдлёўкамі. А ты думаеш, кожны здольны другому чалавеку адбіць ныркі, лёгкія, мазгі? Не кожны! Туды набіраюць асобныя медыцынскія камісіі. Каб і рост быў, і галава адпаведная, і сіла ў мускулах. Ну, каб здольны быў падпіраць і больш ні аб чым не думаць. Вось як некалі тыя, што выконвалі прысуды "троек", трыбуналаў, спецкамісій. А таму за такую асаблівасць іхняй службы ім і пенсіі, і льготы адпаведныя. А як жа!

Па Сеньку і шапка. Гэта, калі вось параўноўваць, то яны як тыя каранныя жарабкі ў запрэжках. Павер мне, на іх увесь цяжар кладзецца. Праўда, з "караннымі" ў нас у краіне ўсё ў парадку. Ледзь што крамольнае або што не падабаецца ўладзе, улезе каму ў галаву, той і пікнуць не паспее: "каранныя" тут як тут, і сталёвыя бранзалеты шчоўкнуць на тваіх ручках. І дагледзіць такія службы дзяржаве прыходзіцца надзвычай клапатліва. І гэта лёгка заўважыць нават знешне. Вось паглядзі на гэтых "каранных": каркі лаcняцца, морды чырвоныя, гладкія такія, аж вушы ў шыі паўрасталі. Ну, што ты хочаш? Для такой справы і харчы даюць адпаведныя, і апранаюць, аклады і пайкі — не раўня іншым. Гэта табе не каля станка стаяць, не на будаўнічых рыштаваннях, карміць або даіць кароў. І прафесія такая, што цяпер, не паверыш, нарасхват. Кожны, хто на капейку ўзбіўся, хто каля прэзідэнта ў падшыванцах аціраецца, хоча, каб і яго абавязкова падпіралі. Не, не тое, што старыя, самі на нагах стаяць не могуць. "Каранныя" — гэта тыя, хто целы начальнікаў беражэ. Целаахоўнікамі яны называюцца. Не ўсе "каранныя" — ахоўнікі, але цяпер шмат іх. Свет стаў такім, што некаторых прыходзіцца, чуў я, падпіраць нават тады, калі тыя... Падсунься бліжэй, на вуха скажу... У ложку з жонкай або іншай якой маладзіцай. Што ж ты хочаш? Страху такога нагналі на людзей. Рэкеціры, кілеры, усякія "новыя" і "крутыя", а часам і бандыты, пераапранутыя ў міліцыю, а, бывае, граху на іх няма, і сама міліцыя так і глядзіць, каб больш тлусты кавалак адсцягнуць ад чужога сцягна. Адным словам, як гаворыць наш "бацька", рынкавы сацыялізм перажывае сёння сваё станаўленне. А гэта значыць, развіваецца, узрастае, сілы і моцы набіраецца. Хутка гэты здаравенны "дзяцюк", пэўна, на ногі стане. Ну, тады трымайся, браток: была б непагадзь, ды дождж прыспяшаў. Давядуць да таго, што сам скажаш: "Дзень добры, бацюшка! Ці дома поп?" Кпіны — кпінамі, кот каўбасу ўнюхаў. Вось так, дарагі ты

“Настаўнікі і педагогі! Настойліва ўкараняйце веды ў галовы вучняў! Заклік ”вучыцца, вучыцца і вучыцца!" асабліва актуальны тады, калі ніхто не хоча “працаваць, працаваць і працаваць!”.

(А.Хайт. Са святочных заклікаў.)

і ўнукі Шарыкава

мой “савок”. Не спяшайся паміраць, а то можаш не ўбачыць такога, над чым будзе здзіўляцца ўвесь свет і яшчэ за галаву хапацца.

А што жыццё, кажаш, паскуднае стала... Што ж ты хочаш, браток, калі нахлебнікаў развялося столькі, што лыжак на ўсіх не хапае. Я табе пра “каранных” гаварыў? Гаварыў! Ім трэба нешта ў дзюбу пакласці? Трэба! А нас, пенсіянераў, рабочаму чалавеку трэба падтрымаць? Трэба! А настаўнікаў, дактароў, чыноўнікаў розных, дзяцей, інвалідаў, студэнтаў? Трэба. Усім, браток, нешта трэба ў рот пакласці. А ці ж рабочы сёння з гэтымі клопатамі справіцца? То-та... А тыя саюзы, выканкамы, парламенты, што пастваралі, каб задаволіць нашы імкненні да светлага мінулага? Думаеш, туды капейку не ўбухалі? Ого, яшчэ якую! А тыя ж новыя стварэнні ой як хутка абрастаюць штатамі, сакратаркамі, тэхнікай, мэбляй, будынкамі. А паперы колькі спатрэбіцца! Туды цяпер толькі граматных бяруць, а яны ўсё пішуць і пішуць. Чуў, некаторыя клеркі там старонак па пяцьдзесят у дзень спісваюць. Ой, куды да іх журналістам! А цяпер прыкінь, колькі на гэта трэба грошай, га? Я паспрабаваў адзін раз прыкінуць, то мой калькулятар заклініла. Як націснуў кнопку з дзвюма рыскамі, ну, колькі ж каштуе ўсё гэта, то, ці паверыш, на калькулятары адны нулі павыскаквалі. Але схітраваў я трохі. Узяў ды правёў дэнамінацыю, адкінуў ад кожнай лічбы па тры нулі. Ну, так як у Расіі нядаўна зрабілі. То калі паспрабаваў падсумаваць, зноў адны нулі ў кожным ваконцы паказаліся. Яшчэ разы са два здэнамінаваў, але да толку не дабраўся. Думаў, што няспраўны калькулятар, але ўсё ў парадку: унук на ім задачкі рашае, як арэхі трушчыць. Я так падумаў: з такімі лічбамі на бытавым калькулятары нечага і час марнаваць. Для такой справы, пэўна, ЭВМ патрэбна. А як на ёй падлічыш, калі я разы са два яе бачыў, і то мімаходзь. Усунеш што-небудзь не туды, а там усё, як мне казалі, ад 380 вольт працуе, то як ё... то і войкнуць не паспееш. А жыць, браток хочацца! Хочацца дачакацца добрай жыткі! Прэзідэнт жа заклікаў, што трэба пацярпець, каб дачакацца. Як ты думаеш, дажывём? Падкінуў бы Бог здароўечка, а то на сваім магу не дацягнуць. Вунь і маладзіца мая падахвочвае мяне, гаворыць, што трэба дацярпець. А ведаеш, я табе скажу шчыра, што такія вось абяцанкі ўрада або прэзідэнта надта сіл прыбаўляюць. Што значыць абнадзеіць чалавека?! Нават смерць яго не бярэ! Вось падкінулі да пенсіі сотню-другую тысяч рублікаў, то і стымул з'явіўся: дачакацца, пакуль яшчэ і яшчэ падкінуць. Ты не смейся, я табе праўду кажу. Вось толькі так можна дачакацца лепшага жыцця. Яно так і будзе. Не верыш? Вось паслухай сюды. Есці на старасці год, сам па сабе ведаеш, усё менш і менш хочацца. Так? Так. А пенсію, нягледзячы на гэта, не-не, ды павышаюць. Глядзіш — мы са старой і зберажом такі-сякі капітал. Можна будзе труну добрую купіць, яшчэ і на трубы дзве застанецца. Няхай падзьмухаюць над драўляным мундзірам. Аркестра не трэба. Адно, што не па кішэні, а другое — не так жалобна будзе, калі шмат труб. Ды і гарэлкі, кажуць, тыя духачы шмат п'юць. Дзіва што! Трэніроўка такая. Людзі мруць, як мухі.

Перабудова, як і рэвалюцыя, працягваецца

Ды што гэта я пра змрочнае. Новы год пачаўся. Дасць Бог, і пачне тое-сёе папраўляцца, няхай сабе і на паперы, з хлуснёй напалову. Затое ж хлусня якая! Усім манам — мана. Ніхто з намі не зраўняецца! Што значыць вопыт, практыка! Як нарасказваюць — душа танчыць, ногі хадуном ходзяць, пець (а не выць) хочацца, старасць — не старасць! Тут табе і хлеба намалацілі, няма куды дзяваць! Ну і што, калі хлеб даражэе? Ты не хвалюйся, ты радуйся. Такі, браток, жанр у гэтай казкі! Малака каровы даюць рознага і колькі душа пажадае: начальству — па 3,5 працэнта тлустасці, нам — па 1,5 працэнта. Старым тлустае нельга. Цяпер, бачыш, не толькі дактары забараняюць, а сама дзяржава за нас перажывае. Мяса — навалам. Не верыш? А ты зазірні ў статыстычны зборнік. Я чытаў, не адарвацца! Ну, і што, калі няма за што купіць? А табе, хіба, шмат трэба? Купі сабе “сіські-піські-бычыны хвост”. Ёсць такі гатунак каўбасы. Я каштаваў. Нічога сабе, смачная. Панюхай толькі перад тым, як купляць. Фірменны пах у яе павінен быць. Часночны. Не ведаю, можа, каб і пах перабіць таго мяса. Але скажу табе з усёй адказнасцю: дужа духмяная каўбаса. Памятаеш, мы ў застойныя часы катам такую купляли. Здаецца, па 60 капеек была. Рэкамендую. І дзёшава, і сярдзіта. Бульба? Бульба, браток, не ўрадзіла. Падкінуў бы я табе, ды ў самога — уся з грэцкі арэх.

Абнасіўся, кажаш? Паліто старое, чаравікі стапталіся, шапка ў валёнак звалілася? Ну, што ж ты хочаш? Даношвай тое, што ад дзяцей засталося. Некалі, памятаеш, пасля вайны, яны твае даношвалі. А цяпер твая чарга наступіла. Ды і навошта табе новае? Пасядзець у двары на лавачцы? У магазін ты ўжо не зойдзеш, у паліклініку сам не ходзіш. Ты ўжо не франт, на цябе ніхто заглядвацца не стане. Ты ж паглядзі, і маладзіцы — нашы аднагодкі, таксама не каралевы, а як і ты, у неданосках выплываюць да нас на тусоўку. Так што не перажывай...

Гняце, кажаш, што ўжо нічога рабіць не можаш? Дык гэта ж і добра! Мы, браток, на гэтым свеце такога нарабілі, то як уважліва прыгледзішся, аж валасы дыбам устаюць. Калі што і наладзіцца, то ўяўляеш, колькі маладым спатрэбіцца часу, каб усё на талковае перарабіць. Мы ж такога натврылі! Правільна, не па сваёй ахвоце. Так што перабудова, як і рэвалюцыя, будзе працягвацца і пасля нас. І не бяры да галавы. Калі ты ўжо такі замшэлы “савок”, то ёсць яшчэ на гэтым свеце тое, што цябе парадуе, абнадзеіць. Вунь, глянь-ка, якая моладзь падрастае! Ды не туды глядзіш. Там — камерсанты, чаўнакі, прадпрымальнікі. Сюды глядзі. Во! Гэтыя — з патрыётаў. Новы камсамол! Не чуў? Ну, не камсамол, а як яго... Ага, патрыятычны саюз моладзі. ПэСэМэ... Не! БэПэСэМэ. Беларускі, значыць, наш айчынны гібрыд. Сам “бацька” высядзеў гэтых жаўтаротых куранят. А каб ты чуў, як хутка растуць! Быццам бройлерныя. Ну, не без таго. Улада, канешне, гадуе. Тыя, хто самі па сабе, хто не ашываецца каля прэзідэнта і ўрада, тыя лічацца быццам бы бяздомнікамі. Але, я так думаю, што і на іх хутка знойдзецца жалезны Феликс, і ўсіх апрыходуюць. А гэтыя БэСэМэ, ці паверыш, не паспелі вылупіцца, ужо на легкавушках катаюцца, у офісах, так цяпер шыкоўныя кабінеты называюцца, пры камп'ютэрах сядзяць, па сотавых тэлефонах аляляакаюць. У цябе ж яшчэ тэлефона няма? Няма. Будзе! Трэба толькі дачакацца, пацярпець. А гэтыя патрыёты, не паверыш, ужо і на “вертыкаль” голас павышаюць. Ага, бывае і загадваюць! Во, браток, якія сёння ўнукі Шарыкава павырасталі! Не тое, што мы з табой калісьці: будоўлі, суботнікі, ударная праца. Сёння маладыя шарыкаўцы змагаюцца не на камсамольскіх ударных будоўлях, а з тымі, хто супраць прэзідэнта. Тут, браток, работа не пыльная, гэта табе не ў палатках жыць, не па дзве-тры нормы выдаваць. Хадзі сабе ў скуранай куртцы, вадзі вушамі, як лакатарамі. Пачуў слова “Лука” — бі па мордзе! Пачуў, што нехта на беларускай мове размаўляе, — збівай на зямлю і выспяткамі яго! Зацяшыся ў дэманстранты да апазіцыі і справакуй бойку, сутычку з міліцыяй. А як “саўковае” свята якое — бяры чырвоны штандар, партрэт “бацькі” і крычы, што ёсць моцы: “Мы — маладыя з маладым прэзідэнтам!” Ну, а калі разабрацца, ты ж угледзься ўважліва, то які ён малады? У параўнанні з намі — маладыя, як мы ў параўнанні з даўгажыцелямі — сасункі. А пра самога прэзідэнта нічога кепскага не скажу. Па натуры ён — наш, замшэлы “савок”... Ты толькі не спі, калі я табе тлумачу. Нешта ты часцяком галавой ківаеш. У згоду ківаеш? Ну, то добра...

Няўжо жывем мы пры царызме?

Я хачу падзяліцца з табой адной думкай. Нядаўна я чытаў Маркса. Навошта? А захацелася яго вачыма паглядзець на сённяшні дзень. Ведаеш, вычытаў я ў яго адну фразу і яна прымусіла мяне надта задумацца. А пасля нейкія крамольныя думкі ў галаву палезлі. Дык вось, Карл Маркс пісаў пра класавую сутнасць буржуазнага заканадаўства. Думаю, і табе будуць цікавыя думкі заснавальніка вядомага вучэння. Слухай уважліва: “Кожны параграф канстытуцыі змяшчае ў сабе сваю ўласную супрацьлегласць, сваю ўласную верхнюю і ніжнюю палату: свабоду — у агульнай фразе, ліквідацыю свабоды — у агаворцы”. Змікіціў? І вось пра што я задумаўся. Наш прэзідэнт, урад, аж дзве палаты разумнікаў крычаць, што яны вельмі клапоцяцца пра людзей, пра іх дабрабыт, сацыяльную інфраструктуру. Ні пра каго ў нас так не клапоцяцца, як пра тых, хто знаходзіцца “за рысай”. Усе дзень і ноч не спяць, а ўсё думаюць пра небаракаў, каб пасадзіць іх хоць бы “на рысу”. А тыя ўсё незадаволеныя. Заеліся на свае 20—30 долараў ці што? Можа, яны думаюць, што іншыя лепей жывуць? Тыя ж, хто яшчэ працуе, ім жа і так не соладка: з іх дзяруць вялікія падаткі, каб хоць як наскрэбсці нам, старым, на пенсіі. Чуў, што ў нас недзе працэнтаў шэсцьдзесят ці семдзесят падаткі дасягаюць. Зарабі ты сёння, калі ўдасца, вядома, 200—300 долараў, і цябе аблупяць падаткамі, як ліпку. І ад прадпрымальнікаў цяпер вазамі не прадукцыю вязуць, а падаткі. Я вось чытаў, што ў той жа Амерыцы стаўка падатку не перавышае трыццаці трох працэнтаў і то толькі тады, калі заробак пераваліць за шэсць тысяч долараў у месяц. А ў нас, бачыш, падаткамі абкладаюць тых, каму там бы выдавалі дапамогу па беднасці. Вось і атрымліваецца: з аднаго боку, войкаюць, што людзі бяднеюць, а з другога боку — адбіраюць усё, што той зарабіў. А дадай сюды інфляцыю. Ой, браток, гэта такі шашаль, што з'ядае ўсё на свеце, у тым ліку і нашы грошы. Мусіць, мы са старой дарэмна збіраемся разбагацець.

Далей. У нашай Канстытуцыі дадзена права займацца бізнесам. Я, напрыклад, не супраць. Хто ўмее, няхай займаецца. Не так гэта кепска, як я прыгледзеўся. А на самой справе законамі і падзаконнымі актамі, чуў я, душаць прадпрымальных людзей. Нам быццам бы далі свабоду, дэмакратыю, аб'явілі прыярытэтнымі правы чалавека. А на самой справе? Як гэта я сам сабе супярэчу? Ты паслухай, куды я вяду. Я і без цябе ведаю, што ў нядзельку свята... Вось узяў прэзідэнт ды паставіў крыж на гэтым канстытуцыйным праве сваім указам N5. Правільна, прыйшоўся па душы гэты ўказ не так народу, як самім шарыкавым, якія сядзяць ля дзяржаўнага карыта. Ды, ці заўважыў ты, у нас законы чамусьці не ўсе аднолькава выконваюцца. Тыя законы, якія накіраваны на паляпшэнне жыцця людзей, чамусьці не выконваюцца. Усё стогнуць, што нейкіх там механізмаў не хапае. А тыя, што абмяжоўваюць свабоду чалавека, прадпрымальніцтва, уласнасць на зямлю, развіццё бізнесу, фермерства і прыватных сялянскіх гаспадарак, выконваюцца “вертыкаллю” з вялікай ахвотай і энтузіязмам без усякай механізацыі. І вось народ бяднее, дзяржава здзекуецца з людзей, разганяе мітынгі і дэманстрацыі, закрывае газеты, сярод белага дня хапае ў “варанкі” прама на вуліцы людзей, правы чалавека топча нагамі. А прэзідэнт, ягоныя прапагандысты крычаць на ўвесь свет, што ў нас свабода, дэмакратыя, любоў да народа! Да чаго я вяду? А да таго, што пры сацыялізме, па Марксу, усё павінна быць наадварот! Такое ж вытваралі толькі ў царскай Расіі. Вось і круціцца ў маёй галаве тая крамольная думка: а ці не пры старым капіталізме мы цяпер жывём? У тым самым капіталізме, супраць якога выступалі ўсе класікі марксізма-ленінізма!

Я вось яшчэ над чым задумваюся: а чаму гэта ў нас міліцыя называецца народнай, суды — народныя, дэпутаты — народныя, прэзідэнт аж усенародны, армія, КДБ — таксама ад народа? Усе — народныя, а душаць свой народ горш, як пры царызме.

Нешта тут, браток, не так. Нешта тут перакручана. І ў Маркса я не знайшоў тлумачэння. І праўда, дзе ж ён адтуль патлумачыць, што такое рынкавы сацыялізм. Гэта, пэўне, наш прэзідэнт дапоўніў Маркса. Бачыш, дадумаўся! Рашыў пайсці далей самога барадача! Чуў я, што ён лічыць сябе, як і Ленін калісьці, вучнем Маркса. А я тады-сяды думаю, а ці ўзяў бы Маркс нашага “бацьку” да сябе ў вучні? Я вось аніяк не магу ўцяміць. Наш прэзідэнт, калі выступае, усё правільна гаворыць, усё правільна намячае, ірве кашулю на грудзях, гэтак ён душой хварэе за сваіх падданых, а ўсё як стаяла на адным месцы, то і стаіць. Быццам усё наўкола аслупянела. І не скажаш, што малаграматны. Два інстытуты закончыў. Хто яго ведае: ці то кепска вучыўся, ці настаўнікі такія былі... А? Як ты мяркуеш? Пра Савецкі Саюз думаеш? Пры чым тут Саюз? Я яму пра Івана, а ён мне пра Кузьму. Які ж ты пасля гэтага субяседнік? І табе, як іншым, таксама хочацца ў Саюз? Не мані, хочацца. Цяпер шмат каму ў Саюз хочацца. Асабліва ў нашым узросце. А ведаеш, чаму? Настальгія! Не чуў, што гэта такое? Гэта калі цягне цябе, быццам хто за крысо, у мінулае. Ёсць такі сродак абароны ад цяперашняга жыцця. Вось вазьмі ты, да прыкладу, начальства. Асабліва кіраўнікоў. У Саюзе яны яшчэ б кіравалі. Там сістэма была адладжаная. А ў самастойнай дзяржаве — не ўмеюць. Тут, аказваецца, сваёй галавой трэба думаць і асабіста адказваць за тое, што зрабіў. Аказалася, што галава не прывучана самастойна думаць, ды і асабістая адказнасць рэальна большая, чым тады. Раней як было? Не справіўся ў адным месцы — перакінуць у другое. Мог, калі невялікая шышка, і згубіцца ў моры кіраўнікоў. А цяпер усё навідавоку: і ў людзей, і ў начальства. Кепска ці дужа хораша кіруеш і, крый Божа, не з вялікай ахвотай падтрымліваеш палітыку прэзідэнта, адна дарога — у турму, а то яшчэ лепш — у ізалятар. Памарнуюць там, набярэшся, як сабака блох, хвароб усякіх, а потым абмяняюць цябе на паперку аб нявыездзе. І на “волю” выйдзеш з букетам... Ды якіх табе кветак! З букетам хвароб. Во, як Віннікава. Памятаеш яе? Я ведаю, што памятаеш. Ты на прыгожых маладзіц заўсёды вока клаў... Гэта ж мне адзін мужык расказваў па сакрэце, што сядзеў ён паўгода ў следчым ізалятары. Нейкая там памылка выйшла, па ілжывым даносе чалавека сцапалі. То, ці паверыш, як адпусцілі, баяўся не толькі ўсіх наўкола. Жонкі баяўся, дзяцей. Маці роднай не давяраў. Яму здавалася, што ўсе яны — апазіцыянеры. Так зламалі чалавека, запалохалі. Цяпер, чуў, у Навінках лечыцца. Дактары мучаюцца: просіцца назад у ізалятар і, хоць ты плач, не хоча вяртацца на волю. Таксама, лічы, настальгія. Можа, і з намі так, а? Як ты думаеш? Маўчыш... Цяпер амаль усе маўчаць. Ці, можа, заснуў? Не? Не ведаеш, што адказаць? Ну, тады памаўчы. Маўчаць цяпер — адзіны паратунак. Адкрыеш рот — пад “хапун” патрапіш. А надакучыць маўчаць, гавары толькі добрае пра “бацьку”, “дзядзьку”, “брата”, “свата”. Хвалі ўсю “радню”: улады, палаты, прэзідэнта, знешнюю і ўнутраную палітыку, хвалі “вертыкаль”. Лай, не зважай апазіцыю, пазнякоўцаў, нацыяналістаў, усіх, хто на дэманстрацыі і мітынгі ходзіць, але не пераблытай толькі! Дэманстрацыі і мітынгі бываюць і ў падтрымку прэзідэнта, аб'яднання з Расіяй у адну дзяржаву. А што да апазіцыі, то можаш не саромецца. Калі што не даспадобы ўладзе, то тых крый нават мацюкамі. Не бойся, у пастарунак не зачыняць. Убачыш апазіцыянера, можаш яму або па твары з'ездзіць, або данесці ў міліцыю. Сусед не так сказаў пра прэзідэнта, партрэта “бацькі” няма на кухні, анекдот пра верхаводу непатрэбны расказаў — напішы куды трэба. Ты ж ведаеш, некалі ўмеў. Ну, не крыўдуй, гэта я не пра цябе. Так, да слова прыйшлося...

Ну, ізноў я з каляіны збіўся. Ты ўжо калі ўзяўся слухаць, то сядзі спакойна, не тузайся. Ага, пра ўладу. Ну, дык вось. Наша ўлада ведае, як панаваць: таму, каму ёсць што сказаць, рот затыкае, а каму варта было б памаўчаць, у таго рот не зачыняецца. Я дык часцяком цара Пятра ўспамінаю. Во быў чалавек! Дурням гаварыць дужа не даваў, папярэджваў: дурны — лепш памаўчы, бо рот адкрыеш і адразу дурнота навідавок вылезе. Сёння гэтага правіла не прытрымліваюцца. Кепска, мусіць, гісторыю ў школе вучаць. Ці то гісторыкаў не хапае, ці, можа, гісторыю зноў перапісалі? Ну, во! Заснуў-такі, пень трухлявы! Гэй! Што лыпаеш вачыма? Не спі! Зіма на дварэ, яшчэ зваліўся з лаўкі на снег і капцы табе. Так і не дачакаешся лепшай жыткі. Вунь, паглядзі, твая ўжо з балкона рукой махае, каб у хату ішоў. То ідзі, можа, пасёрбай чаго гарачага ды кладзіся. Кажуць, калі ціхенька сядзіш ці ляжыш, а лепш за ўсё, калі спіш, то тады сілы не так хутка пакідаюць чалавека. Будзеш так рабіць, можа, яшчэ пажывеш троху. Спытаць нешта хацеў? Пытайся. Забыў? Ну, гэта ў нашым узросце бывае. А-а... Хто Шарыкаў? Успомніў-такі! Ну, гэта доўгая гісторыя... А калі коратка, то аднаму мужыку, каб выратаваць яго ад смерці, прафесар сабачае сэрца ўставіў. Ну, і выратаваў яго. Праўда, не ўсё ладна было з тым мужыком. Вядома, чалавек з сабачым сэрцам ды яшчэ на кіруючых пасадах... Казкі, гаворыш? Вось дзівак-чалавек! Гэта не казка, а самы найвялікшы рэвалюцыйны перыяд у нашым жыцці! Век дажываеш, а таго не ведаеш, што і ты, і я, і ўсе мы — дзеці і ўнукі таго самага Шарыкава!

Ну, ідзі ўжо, а то твая прастудзіцца, на балконе стоячы. І не расказвай нікому пра тое, што пачуў ад мяне. Не паслухаеш — на “каранногa” напорашся. Удвух будзем у ізалятары дні лічыць. Вось там і прачытаем кніжку Міхаіла Булгакава пра таго самага Шарыкава. Запомні, кніжка называецца “Сабачае сэрца”. Запомніў? Добра... Ну, ідзі, ідзі...

Гэта ж трэба такое! Чалавек сваё дажывае, а пра бацьку роднага да сённяшняга дня нічога не ведаў. Пяр... стары!

Старый императорский дворец в Киото

Слева: уголок внутреннего сада. ***Справа:*** *императорский трон; специальная комната для императорских регалий — меча и яшмовых подвесок.*

Зеркало

О сочных гранях нового российского капитализма

“Нью-Йорк таймс” (США):

“Если выехать по автостраде из Москвы в сторону Украины, то примерно через дюжину миль от города у металлического ограждения площадью 6 кв. футов, специально сооруженного для хранения 15 тонн арбузов можно встретить Араса Гусейнова, механика из Азербайджана.

По его подсчетам для продажи этих 15 тонн понадобится много дней, гораздо больше, чем 37-летней Нине Егоровой, рабочей с ученой степенью в области экономики, которая сидит в нескольких сотнях футов, торгуя двумя тоннами арбузов, привезенными ею и ее мужем в фургоне из отпуска в южной части России.

Каждый день около дюжины торговцев арбузами устанавливают свои стенды — иногда вдвое превосходящие размеры гусейновского — вдоль 10-мильного участка той же самой дороги, продавая в розницу небывалый урожай арбузов, стекающих в Москву со всех концов бывшего Советского Союза.

Природа внесла немалый вклад в это изобилие. Жара в южной России, на Украине, в Молдавии и Азербайджане помогла вырастить этим летом особенно богатый урожай. Но переполненный московский рынок арбузов действует наудачу в торговле, по принципу ферма — рынок, которая делает капитализм российского стиля уникальным опытом.

“Это нелегкий бизнес, — говорит со вздохом Егорова, чьи руки и плечи стали коричневыми от загара за те дни, что она провела на обочине дороги, читая книгу. — Здесь слишком много конкурентов”.

Азербайджанские торговцы овощами и фруктами вроде Гусейнова уже давно почти полностью контролируют прибыльный московский рынок. В этом году избыток позволил открыть пространство и для новичков, таких как Егорова, считающая, что она нашла хороший способ подзаработать. После двух поездок в Астраханскую область на юге России, где они с мужем купили арбузы по 1 руб. за килограмм, и двухнедельного сидения на обочине автострады, продавая их по текущим ценам 2 руб. за килограмм, Егорова должна доказать своей инициативой способность заработать эквивалент жалованья работника находящегося неподалеку авиационного завода за полтора месяца (3 тыс. руб.).

“Если учесть затраченные бензин, время и усталость, то это того не стоит”, — говорит она. В будущем году она сделает ставку на продажу картошки, выращиваемой на даче.

Торговцы на обочинах дорог, особенно нерусские, становятся легкой добычей банд молодых хулиганов или даже местных полицейских, которые налетают на автомобилях, набирают полные руки арбузов и скрываются в облаке пыли. Гусейнов, живущий в палатке в леске у автострады, потерял во время одного из таких рейдов 2 тонны арбузов.

“Такое случилось 3 раза за две недели”, — говорит 25-летняя Света, приехавшая из Новороссийска, где люди работают, но не получают зарплату. Она зарабатывает 12 дол. в день на другом стенде у шоссе.

Для торговцев и сезонных рабочих Москва остается магнитом. “В Москве высокие зарплаты, у москвичей есть деньги, — говорит Егорова. — Вот почему люди едут сюда”.

Москва ограничивает выдачу виз неправославным священнослужителям

“Паис” (Испания):

“Российское правительство нанесло новый удар по религиям за исключением православной, которая набирает все большее влияние в этой большой стране, в которой раньше господствовала коммунистическая идеология. Теперь священникам, которые прибывают на работу в Россию, предоставляется виза только на три месяца, тогда как раньше визы позволяли им находиться длительное время. Эта мера вызвала волну протестов. Это понятно, если учесть, что большинство неправославных священников в России — иностранцы.

В прошлом году вступил в силу закон о религии, который вызвал широкие международные протесты, поскольку он дискриминирует “нетрадиционные” конфессии. Новое распоряжение было визировано МИД, МВД, пограничниками, оно наносит удар и по иудеям и мусульманам, хотя законодательство относит их религии к числу традиционных. Однако они привлекают для службы в России многих иностранных граждан.

Чтобы понять масштабы катастрофы, рухнувшей на католическую церковь, достаточно сказать, что из служащих в стране 190 священников русских лишь десяток, тогда как остальные приехали из-за границы, в том числе из Испании. Аналогичное положение существует со 170 монахинями и с 1500 протестантскими миссионерами. Примерно половина раввинов также иностранцы".

Убийство ставит шахматного кандидата в сложное положение

“Санди таймс” (Великобритания):

“Для броского лидера Калмыкии Кирсана Илюмжинова, выросшего на продвижении шахмат, это должно было стать событием, которое позволило бы привлечь всеобщее внимание к своей крошечной республике, входящей в состав России, и дать старт его борьбе за Кремль в 2000 году. Планы бизнесмена-миллионера принять у себя международную шахматную Олимпиаду — главное мероприятие ежегодного шахматного календаря — оказались омрачены подозрительными обстоятельствами убийства одного из самых острых критиков президента (Илюмжинова. — **Прим. ред.**) листа Ларисы Юдиной. Она постоянно обвиняла Илюмжинова в коррупции. Она как раз расследовала обстоятельства основания Шахматного городка — грандиозного комплекса на окраине столицы Элисты.

Российские правозащитники призывают национальную шахматную федерацию бойкотировать Олимпиаду в знак протеста против убийства два месяца назад известного в республике журналиста Ларисы Юдиной. Она постоянно обвиняла Илюмжинова в коррупции. Она как раз расследовала обстоятельства основания Шахматного городка — грандиозного комплекса на окраине столицы Элисты.

Хотя калмыцкие власти, не раз закрывавшие газету Юдиной, решительно отрицали какую бы то ни было причастность к смерти журналистки, Кремль назвал это убийство политическим. При любых обстоятельствах все это не помогает в борьбе Илюмжинова за Кремль.

Российские правозащитники отмечают, что он не выполняет свои обещания. Зато, по их словам, Илюмжинов построил Шахматный городок на федеральные деньги, предназначенные для развития промышленности и сельского хозяйства республики. В итоге она осталась бедной".

Связь между состоянием здоровья и изменениями в климате

“Нью-Йорк таймс” (США):

“Ученые уже давно теоретизируют о том, что климатические изменения, связанные с глобальным потеплением, способны спровоцировать вспышки таких болезней, как малярия, лихорадка денге, холера и сердечный удар. Однако из-за скромных расходов на проведение соответствующих экспериментов они не могли доказать это более убедительно.

Теперь эксперты получили подарок для исследований от одного неожиданного благодетеля — феномена “Эль-Ниньо”. В сочетании с акцентированной тенденцией к глобальному потеплению, заявляют ученые, погодное явление “Эль-Ниньо”, вероятно, сделает 1998 год самым теплым за несколько столетий. А сильные ливни, засухи и другие экстремальные проявления погоды, принесенные “Эль-Ниньо” в прошлом году, как раз и являются тем, что, по предсказанию многих ученых, как полагают, также будет способствовать потеплению на планете в ближайшие десятилетия.

Итак, полагая, что 1997 и 1998 годы могут представлять собой предвкушение грядущего, специалисты, уделяющие внимание влиянию климата на состояние здоровья, сейчас собирают данные о связанных с погодой заболеваниях и смертях в последние месяцы.

Вот некоторые выводы:

* Всемирная организация здравоохранения сообщает о “количественных скачках” в заболеваниях малярией во всем мире, совпавших с экстремальными проявлениями погоды, связанными с “Ниньо”;

* Десятки тысяч человек в Кении и Сомали пострадали от другой болезни, переносимой москитами — лихорадки Рифт-Вэлли. По меньшей мере 200 человек скончались после сильнейших с 1961 года ливнях, вызванных, как полагают, “Ниньо” в этом регионе;

* Случаи заболевания холерой заметно увеличились в прошлом году в Латинской Америке, где прогрессировала эпидемия в течение 7 лет, а также в некоторых регионах Африки.

В обоих случаях это связывают с ливнями и наводнениями, вызванными “Ниньо”.

* В южном Рокиз теплая погода, принесенная “Ниньо”, обеспечила изобилие пищи и укрытие для мелких мышей, передающих смертельный вирус человеку;

* Лесные пожары в Юго-Восточной Азии, вызванные убийственными засухами, которые приписывают “Ниньо”, вынудили оказывать респираторную помощь сотням тысяч людей.

Пока изучаются эти и подобные им явления, ученые начинают также более внимательно исследовать влияние погодных катаклизмов на здоровье, независимо от воздействия “Ниньо”, прежде всего в США".

Куба: наступление на социалистических “миллионеров”

“Паис” (Испания):

“Кубинские власти ужесточают меры, чтобы избежать обогащения трудящихся, которые добиваются этого собственными силами.

Кубинцы, которые смогли в последние годы экономически выделиться из массы, используя капиталистические лазейки, открытые правительством Фиделя Кастро, находятся под прицелом. Власти начали наступление, пока что только идеологическое, на социалистических “миллионеров” и “нуворишей”, возникших благодаря реформам. Сам Фидель Кастро предупредил в своей недавней речи, что “очень много вреда причиняет избыток денег, появившийся у многих людей”, и призвал принять меры, чтобы избежать роста неравенства.

“Чем больше мы контактируем с капитализмом и больше ощущаем, что происходит, тем более сильное отвращение он у нас вызывает”, — заявил Кастро. Кубинский лидер, которому 13 августа исполнится 72 года, выступая в парламенте, не скрывал глубокого недовольства, вызываемого у него социалистическими “нуворишами”, которых он иронично окрестил “креольчиками”.

Фидель Кастро красноречиво нарисовал портрет креольских “миллионеров”: это те, кто “накапливают состояния, сдавая в аренду жилье, которое им предоставило государство”; владельцы частных ресторанов и другие предприниматели, которые “способны зарабатывать до 1 тыс. дол. в месяц, что эквивалентно 20 тыс. песо”, в то время как учителя, врачи и полицейские, работающие на государство, получают от 140 до 400 песо.

Кастро лично выдал рецепт против углубления социального неравенства: “Налоги на тех, кто заработал много, — помощь тем, кто зарабатывает меньше”.

Гороскоп для Бориса

“Санди таймс” (Великобритания):

“На Россию надвигается горячая политическая осень, считает самый влиятельный предсказатель в стране — Борис Ельцин. Его соперники из числа профессиональных гадателей предсказывают более драматические события.

Они полагают, что в последние месяцы 1998 года Ельцин уйдет в отставку по состоянию здоровья, бывший премьер-министр Виктор Черномырдин погибнет в ходе уличных беспорядков, а резкий налоговый министр Борис Федоров — от рук бывшего КГБ. Что касается Анатолия Чубайса, возглавляющего попытки Кремля выпутаться из долгов, то он без ущерба переживет год и скончается лишь в 2013 году от редкой венерической болезни".

Страсти

И хочется, и колется...

Пациент, страдающий болезнью сердца, спрашивает у своего врача: "Можно ли мне заниматься сексом?". Тот отвечает: "Да, но только со своей женой. Вам противопоказаны сильные эмоции".

Если вы дорожите своим браком, но вам трудно сохранить моногамные отношения, можно, конечно, развлечься и на стороне. Но — молчок! Полная откровенность в браке — не самая лучшая политика.

Он давно женат и дома все в порядке, но испытывает страстное чувство к своей коллеге. Он еле сдерживает себя, чтобы не протянуть руку через полированный стол красного дерева, предназначенный для проведения конференций, и не коснуться ее волос, шеи, груди. А потом — в постель.

Не обманывайте жену, советует своим читателям немецкий журнал для мужчин. Она все равно узнает. Если вас не заложат "доброжелатели", вас выдаст сердце. А когда жена узнает — прощай покой и мир в семье. Возможно, придется даже проститься с браком и половиной нажитого имущества. И если вы занимаете место за одним из столов красного дерева для конференций, задумайтесь, стоит ли игра свеч.

Взгляните, что вы натворили. Дом и семья разрушены, сердца разбиты, надежды похоронены, вы истратились на суды, а юристы обогатились. И чего ради?

Вы в браке более двух-трех лет, он довольно благополучен, но то, что вы испытываете в своей постели, может быть прекрасно, но, скорее всего, это не страсть. Не те ощущения, которые были в самом начале, когда оторваться друг от друга было просто невозможно.

Это — одна из тех истин, которые не хочется принимать. Привычные вещи могут согреть сердце, но именно неизвестность, волнение, которое вызывает незнакомое тело, простыня с чужими запахами заставляют кипеть кровь.

Страсть — это нечто фантастическое. Кто согласится отказаться от нее на всю оставшуюся жизнь? Почему мы должны это делать — даже те, в ком попрежнему жива любовь к своей спутнице (спутнику)? И в конце концов — что общего здесь с любовью?

Говорят, что человек должен использовать все возможности своего разума. То же и с телом. Заниматься любовью с одним человеком всю жизнь, как это ни похвально с точки зрения морали, означает не в полной мере использовать возможности своего тела. Это противоестественно.

Моногамия — обуза, непосильная для простого смертного. Исследования, проведенные в 60-х годах, показали, что как минимум половина семейных мужчин и четверть женщин имеют внебрачные связи.

Задумайтесь, какими бедами это чревато. Ревность, чувство собственности, ложь... Если в день свадьбы вы клялись не обманывать, но обманываете, это и есть предательство.

Определенные круги общества выработали в этом отношении такую позицию: не пускайся в расспросы и сам не рассказывай ничего лишнего. Модель брака в данном случае выглядит как будто вполне цивилизованно и подтверждается жизненной практикой. Она действовала веками и продолжает действовать. Муж может иметь другую, а жена — другого, но это не разрушает брак.

Такая модель уходит корнями в средневековье, когда высший класс ставил целью обеспечить преемственность собственности и происхождения.

Брак был союзом. За его пределы можно было выходить, но делать это следовало осторожно, чтобы не ранить свою половину, не запятнать честь фамилии. То, что происходило за пределами дома, было неважно. Главное — защитить и сохранить брак.

Мужчины охотно пользуются этой моделью, но не хотят, чтобы так же поступала жена. Вот что говорил об этом французский кинорежиссер Роже Вадим, большой охотник до женщин. В то время он был женат на Джейн Фонде: "Мужчина не может быть только с одной женщиной. Это противоестественно. Да, я бываю с другими, но это неважно. Я люблю только Джейн".

А если она будет с другим мужчиной? "О, нет! Женщина не может заниматься любовью без любви. Это тоже противоестественно". Вскоре брак Р.Вадима и Дж.Фонды распался. Модель должна подходить обоим.

В обществе прочно утвердилась определенная норма морали. Мы не можем принять одновременно и брак, и внебрачные связи. Это дурно, непорядочно, аморально. Тем самым мы разрушаем брак.

Исчезла страсть? Завяжите роман. Кипит кровь при виде коллеги? Затащите ее в постель, потеряйте ради нее голову, разведитесь с женой, женитесь на девушке по имени Соблазн, через пару лет вы остынете, познакомитесь с другой такой же, и все завершится тем, что мы имеем, — одним из самых высоких показателей разводов в мире, от семьи останутся лишь обломки.

Развод? Если вы чувствуете себя несчастным и ничего нельзя изменить — конечно. Но не спешите. Семью, стабильность надо беречь, как саму жизнь.

В 70-х годах обществом был проведен своего рода эксперимент. Стал модным так называемый свободный брак: ты идешь своей дорогой, я — своей. Дома муж с женой рассказывали друг другу абсолютно все. Люди считали, что так они сохранят свободу. А на самом деле это лишь еще одна вариация на ту же тему: мы можем пойти "налево", и, пока мы откровенны, все хорошо.

Нет, нехорошо. В некоторых семьях откровенность дошла до такой степени, что ее ветры разметали семью, искалечив судьбы людей.

Сидя за полированным столом красного дерева, помните: чтобы система работала, она должна быть двусторонней, заключает немецкий журнал для мужчин. В роли женщины, которая сейчас напротив вас, может оказаться и ваша собственная жена.

Н.С.

І ліецца хваляй песня

«Вандроўная пташка»

Ды і я ж вам памагу песеньку
спяваці,
Ды я ж між вамі ўзрос
пры бацьку і маці.
І мне Бог на свеце даў гора
гараваці,
Штобы лепш я вас любіў і ўмеў
спагадаці.

Ой, што ж вы напелі тут,
да якога дзіва!
Шкода, што на голас ваш
старонка драмліва.
А як прачнецца з сна гэта
Дабрадзейка,
Пэўна, будзе слухаць вас лепш,
як салавейка.

Ян Чачот.

Ці проста гаварыць і пісаць пра чалавека зямлі беларускай, які стаў легендай нашага часу, які ўвойдзе ў XXI стагоддзе са сваёй творчасцю, высокамастацкім узроўнем і цудоўным густам? Канечне, пісаць няпроста, тым больш, калі гэты чалавек — Асоба, вядомая на 1/6 і нават большай прасторы зямлі. І калі гэтая Асоба — Творца, калі з яго імем звязаны многія падзеі ў гістарычным, культурным развіцці грамадства, падставай можа паслужыць не толькі прэм'ера песні, але і...

Тут я назаву некалькі твораў, каб чытач здагадаўся, пра каго ідзе гутарка. "Вераніка" (сл. М.Багдановіча); "Трэба дома бываць часцей" (сл. Р.Барадуліна); "Я не магу пра вас забыцца" (сл. П.Броўкі); "Зачараваная мая", "Матылі" (сл. Г.Бураўкіна); "Бярозка", і яшчэ можна было б пералічваць і пералічваць, але ўпэўнены: чытач "Народнай волі" здагадаўся па назве першай песні, пра каго ідзе гутарка, бо твораў столькі ў яго, што для рубрыкі "І ліецца хваляй песня" хапіла б на 15 год!

Так, гэта слынны кампазітар Ігар Міхайлавіч Лучанок (тут я развею арэол таямнічасці). У Ігара Міхайлавіча 6 жніўня быў юбілей, але...

Даслаўшы віншаванні Лучанку, мы ад яго сакратаркі атрымалі адказ, які і змяшчаем крыху ніжэй:

"Найшаноўная "Народная воля"!

Дзякуй Вам за шчырыя віншаванні, але даруйце, яны — заўчасныя.

Юбілей Ігара Міхайлавіча Лучанка — народнага артыста СССР, народнага артыста Беларусі, заслужанага дзеяча культуры Польшчы, лаўрэата прэміі Ленінскага камсамола, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі, старшыні Беларускага саюза кампазітараў, старшыні ваенна-шэфскай камісіі Рэспублікі Беларусь, ганаровага грамадзяніна горада Сальска (Расія) і Мар'інай Горкі (Беларусь), доктара музыказнаўчых навук, акадэміка будзе адзначацца ў XXI стагоддзі, у 2000 годзе.

А на гэтае, XX стагоддзе ўжо ўсяго годзе".

Можа, і сапраўды, годзе гаварыць пра юбілей? Няхай лепш сёння чытач "Народнай волі" пазнаёміцца з прэм'ернай песняй на словы Яна Чачота (верш, дарэчы, з твораў ссыльных і апошніх гадоў жыцця паэта) "Вандроўная пташка". Музыка рамантычна-ўзнёслага кшталту, напісаная Ігарам Міхайлавічам, будзе добрым падарункам для чытачоў, якія шануюць сапраўднае.

Вячаслаў СТАТКЕВІЧ,
саліст-вакаліст Беларускага дзяржаўнага ансамбля народнай музыкі "Свята".
Фота Таццяны Лукашэвіч.

"Вандроўная пташка"

Верш Яна Чачота — **Музыка І.Лучанка**

Ах ты, пташка, адлятаеш —
у якую даль?
Мне пакінула ізноў тут
па наймілай жаль.
Ці не чула выпадкова ты хоць
колькі слоў
Той, якая не выходзіць з маіх
юных сноў?

Прыпеў:
Пташка, пташка, скульляціш ты —
Ці не з нашых ніў?
Каб пачуць мне што аб мілай,
Я б шчаслівы быў.

Мо была ў яе садочку?
Ці не стрэла там
Той найгожай, да якой бы
паляцеў я сам?
Ах ты, пташка, адлятаеш —
у якую даль?
Мне пакінула ізноў тут
па наймілай жаль.

Прыпеў.

Спорт

В отставку!

То, что тренерская доля ничуть не легче пресловутой шапки Мономаха, лишний раз подтвердил прошедший недавно во Франции футбольный чемпионат мира. По его итогам из 32 тренеров сборных сразу 21 наставник был уволен либо подал в отставку. Такого еще не было.

Причем некоторые тренеры не по доброй воле расставались со своими должностями еще по ходу турнира. Естественно, что под горячую руку попадались в основном те, чьи команды выступали на французском мундиале неудачно. Так, например, тренера сборной Саудовской Аравии Карлоса Альберто Паррейру, приведшего четыре года назад сборную Бразилии к чемпионскому титулу, принц этой страны Фэйсал Бин Фахад выставил со службы словами: "Я в нем разочаровался". Южноафриканский министр спорта Чавете на очередное поражение родной команды отреагировал в адрес ее тренера француза Филиппа Трусье незамедлительно: "Уволить его!". В Соединенных Штатах авторитетный футбольный босс Алан Ротенберг, также недовольный выступлением команды (еще бы, ведь американцы уступили принципиальнейший матч своему врагу по жизни Ирану), ничтоже сумняшеся упек в отставку тренера Стива Сэмпсона. А вот румынский наставник Ангел Иорданеску все предусмотрел заранее. Еще до мундиаля он заключил контракт со сборной Греции и тем самым уберег себя от критики и интриг.

Иногда судьба наставников зависит от менталитета и национального характера нации. Некоторые народы, как, например, японцы и корейцы, из-за повышенного мнения о самих себе каждое спортивное поражение воспринимают как оскорбление национальной гордости. И для них неважно, что объективно эти команды ну никак не могли выступить лучше. Тем не менее тренер японцев Такеси Окада взял всю ответственность на себя и ушел в отставку. Тренер южнокорейской сборной Бум Кун Ча стал одним из тех, кто не "дожил" до конца турнира. Его сняли после разгромного поражения 0:5 от голландцев, сделав крайним в неудачном выступлении команды. А ведь он известный в прошлом футболист бундеслиги и котируется в развивающихся странах как специалист очень высоко.

Незавидным оказалось положение "белых наемников" в африканских странах. Все пять команд с "черного континента" тренировали европейцы. Все пятеро работали по краткосрочным контрактам и за большие деньги. И никто не удержался на своем посту. Незадолго до чемпионата мира в их адрес сыпались упреки в том, что они не связывают свою судьбу со страной-работодателем и не считают ее новой родиной. В частности, тренер сборной Туниса Генри Касперчак, поляк с французским паспортом, еще до первого матча на чемпионате проявлял активность в поисках нового контракта. После того как тунисцы проиграли, тренера, как и следовало ожидать, уволили.

Иногда тренеры уходят из-за конфликтов с игроками-звездами. Это случилось в колумбийской сборной. После того как Гомес отлучил из команды за критику Фаустино Асприлью, тот стал планомерно возмущать общественное мнение против "нехорошего" тренера. Дальше группового турнира Колумбия не прошла, и Гомесу пришлось уйти. Струсил? Да нет, скорее, проявил предусмотрительность. Ведь еще свежа история 1994 года, когда защитника Эскобара застрелили за то, что тот забил гол в свои ворота на чемпионате мира.

Изрядно намучился со своими звездами-ветеранами болгарский тренер Христо Бонев. Те едва не довели его до сердечного приступа, когда проиграли сборной Испании 1:6. Причем ситуация складывалась отнюдь не в пользу наставника, так как в глазах болгар тот же Стоичков, несмотря на невыразительное выступление, является для критики "священной коровой". А потому Бонев тогда заявил, что подает в отставку, однако исполком его отставку не принял. Более того, продлил с ним контракт на четыре года. То же самое касается и немца Берти Фогтса. Несмотря на неудачу, ему дали очередной карт-бланш.

Несколько удивительной смотрится отставка триумфатора Франции-98 Эмена Жаке. Однако его уход был, что называется, плановым. Об этом было известно еще до начала чемпионата мира.

И возможно, на этом грустном фоне кое для кого есть и успокоительные мотивы. К примеру, Карлос Альберто Паррейра получил за месяц работы в Саудовской Аравии 1 миллион марок (около 560 тысяч долларов). Тренер нигерийской сборной Бора Милутинович зарабатывал в месяц 35 тысяч долларов плюс премии: 20 тысяч долларов — за победу, 100 тысяч — за выход в 1/8 финала. К слову, если бы нигерийцы завоевали чемпионский титул, о чем их наставник во всеуслышание заявлял накануне первенства, Милутинович получил бы 500 тысяч долларов.

Как видим, судьба тренера сборной — довольно непредсказуемая штука. И зависит она от многих обстоятельств. Сегодня ты на коне, а завтра — еще бабушка надвое сказала (пример с Паррейрой). А потому, видимо, можно понять великого Франца Беккенбауера, когда тот после выигрыша со сборной Германии на чемпионате мира 1990 года уходил с поста тренера со словами: "Я счастлив, что мне эту работу делать больше не придется".

Дмитрий ЕРМАК.

На снимке: *южнокорейский тренер Бум Кун Ча в окружении полицейских в аэропорту по прибытии на родину.*

Влияние чемпионата мира-98 по футболу на будущее тренеров команд-участниц

Бразилия	Загалло	уволен
Шотландия	Браун	остается
Марокко	Мишель	уходит
Норвегия	Ольсен	уходит
Италия	Мальдини	ушел
Чили	Акоста	уходит
Камерун	Ле Руа	уходит
Австрия	Прохазка	остается
Франция	Жаке	ушел
ЮАР	Трусье	уволен
Сауд.Аравия	Паррейра	уволен
Дания	Йоханссон	остается
Испания	Клементе	остается
Нигерия	Милутинович	уволен
Парагвай	Карпеджани	уволен
Болгария	Бонев	остается
Нидерланды	Хиддинк	ушел
Бельгия	Леекенс	остается
Юж.Корея	Бум Кун Ча	уволен
Мексика	Лапуэнте	пока неизвестно
Германия	Фогтс	остается
США	Сэмпсон	уволен
Югославия	Сантрач	ушел
Иран	Талеби	уходит
Румыния	Иорданеску	ушел
Колумбия	Гомес	уходит
Англия	Ходдл	остается
Тунис	Касперчак	уволен
Аргентина	Пассарела	ушел
Япония	Окада	ушел
Ямайка	Симоэс	уходит
Хорватия	Блажевич	остается

Гандбол: жэрабя спрыяе беларусам

У выніку жараб'ёўкі, якая адбылася ў Вене, самых моцных сапернікаў у розыгрышах еўрапейскіх кубкавых турніраў атрымалі чэмпіёны Беларусі.

За выхад у асноўны турнір Лігі чэмпіёнаў мінскаму СКА другі год запар прыйдзецца канкурыраваць з бялградскім клубам "Црвена звезда". У мінулым сезоне, нагадаем, югаслаўы аказаліся мацнейшымі. У аналагічным турніры сярод жаночых каманд сталічны "Політэхнік" выступіць супраць каманды "Крым-Электа" са Славеніі.

У турніры Кубка ўладальнікаў кубкаў жаночая каманда РШВСМ-РВАР (Мінск) памерыцца сіламі з румынскім "Сілкатубам", а гандбалістам сталічнага СКАФа будзе процістаяць грузінскі "Мамулі".

У розыгрышы Кубка гарадоў беларускім клубам трэба будзе сустрэцца з украінскімі спартсменамі. Дзяўчаты з гомельскага "Універсітэта" ў 1/16 фінала згуляюць з "Аўтамабілістам" (Бравары), а армейцы са сталічнай вобласці адправяцца ў Кіеў на рандэву з мясцовым ЦСКА.

Самая далёкая дарога чакае беларускіх паўпрэдаў у Кубку ЕГФ. У Грэцыі супраць мясцовага "Філіпласа" згуляюць спартсменкі бялыніцкай "Друці-Белпак", а ў Бельгіі гандбалісты "Неерпельта" прымуць мінскі "Аркатрон".

Усе матчы адбудуцца ў кастрычніку.

Ігар ХАДАСЕВІЧ, БелТА.

Хочаце — верце, хочаце — не верце...

Будучы тыдзень: зоркі прадказваюць

Астрапсіхалагічны прагноз на перыяд з 17 па 23 жніўня

Тыдзень будзе дастаткова ўдалым. Яго першая палова абяцае быць напоўненай спакоем і размеранасцю. Некаторыя ў гэты час могуць схіліцца да вырашэння ўзнікаючых праблем без "залішняга шума" і спешкі. Падобная ўраўнаважанасць будзе добра дапаўняцца магчымасцю карэнным вобразам змяніць сваё ўспрыманне прыгажосці, спосаб бачання і ацэнкі акружаючага міра і сваіх адносін з людзьмі. Фартуна абавязкова ўсміхнецца тым, хто здольны хутка прымаць рашэнні, а таксама знаходзіцца ў творчым пошуку. Праўда, хуткасць не падразумявае рызыкі — яна як раз-такі непажаданая. Апрача таго, гэты перыяд будзе больш спрыяць завяршэнню розных спраў, чым пачынанням, з якімі неабходна пачакаць да наступнага тыдня. Найбольшую напружанасць абяцае 22 жніўня.

АВЕН. Тыдзень спрыяльны для творчага самавыражэння, рэалізацыі ідэй і праяўленняў ініцыятывы. У яго сярэдзіне не варта прывязвацца да сваіх адкрыццяў і знаходак, ваша задача абавязкова іх абнародаваць. У канцы тыдня паклапаціцеся аб знешнім выглядзе і добрым самаадчуванні.

ЦЯЛЕЦ. Пастарайцеся ў пачатку тыдня не прыціскаць сваім аўтарытэтам хатніх. Вазьміце на сябе адказнасць за пэўныя сямейныя справы, гэтым вы вырашыце асноўную масу праблем. Ад таго, наколькі добрасумленна вы праявіце і рэалізуеце свае ініцыятывы ў хатніх справах, будзе залежаць утульнасць у доме і абставіны ў сям'і.

БЛІЗНЯТЫ. У пачатку тыдня аднясіцеся да рознага рода інфармацыі як да струменя, якім вы здольныя кіраваць. У сераду новыя знаёмствы, адкрыцці і свежыя падыходы да навучання і працы ў інфармацыйнай галіне дазволяць умацаваць уласны аўтарытэт. У канцы тыдня магчымыя расстройствы некаторых планаў, але яны не будуць непрыемнымі.

РАК. У пачатку тыдня пазбягайце прымаць рашэнні адносна важных набыццяў і іншых грашовых трат, пакладаючыся на адны толькі пачуцці. Не забывайце таксама, што не ўсё тое золата, што блішчыць, і ў сярэдзіне тыдня плады вашай ашчаднасці па-добраму здзівяць не толькі акружаючых, але і вас саміх.

ЛЕЎ. У пачатку тыдня ад вас запатрабуецца ініцыятыва ў сферы дзелавога партнёрства і пры вырашэнні ўсялякіх спрэчных пытанняў. Не забывайце ўлічваць пазіцыі апанентаў — і рэпутацыя ўдалага дыпламата ў вас у кішэні. Сярэдзіна і канец тыдня могуць прынесці свежы погляд на ўласны імідж. Амерыку вы наўрад ці адкрыеце, але змяніць сёе-тое ў сваім знешнім выглядзе напэўна прыйдзецца.

ДЗЕВА. На працягу ўсяго тыдня пастарайцеся свае рашэнні і сур'ёзныя намеры не выяўляць залішне адкрыта і ўпарта. У яго пачатку гэта дапаможа пазбегнуць непаразуменняў у прафесійнай сферы, а ў сярэдзіне тыдня дазволіць узяць на сябе адказнасць у розных важных справах, не звязваючы ўласную ініцыятыву не заўсёды выгаднымі для вас абавязацельствамі.

ШАЛІ. Гэты тыдзень адводзіць вам галоўную ролю ў жыцці і дзеяннях калектыву супрацоўнікаў і сяброў. У пачатку тыдня пастарайцеся знайсці баланс паміж патрэбай вылучыцца асабіста і неабходнасцю стаць рашаючым голасам у калектыве. У сярэдзіне тыдня вы здолееце ўнесці свежы струмень у жыццё сваіх калег і змяніць многія няпісанныя традыцыі. На гэтым тыдні таксама вам удасца паспяхова пазбавіцца ад праблем са здароўем і, дзякуючы падтрымцы блізкіх і дарагіх сэрцу людзей, ізноў увайсці ў звычайную каляю.

СКАРПІЁН. У пачатку тыдня пастарайцеся не ігнараваць хатнія праблемы, нягледзячы на тое, што вас пакліча сфера кар'ернага росту, умацавання аўтарытэту і адказнасці ў важных справах. У сярэдзіне і канцы тыдня ў гэтай галіне жыцця адкрыюцца нечаканыя магчымасці пазітыўных змен. Ваша задача — і на кар'ернай арэне поспехаў дабіцца, і аб доме з сям'ёй не забыць.

СТРАЛЕЦ. Тыдзень прынясе шмат адкрыццяў і прыемных сюрпрызаў у галіне культуры і жыццёва-філасофскага развіцця. У пачатку тыдня пастарайцеся, каб вашы адзнакі і перакананні не перашкодзілі звычайным зносінам, таму не выказвайце іх надта часта. У канцы тыдня вы зробіцеся ініцыятарам многіх карысных змяненняў у сямейных адносінах і хатніх справах, здолейце не перастарацца.

КАЗЯРОГ. У пачатку тыдня прадстаіць знайсці баланс паміж патрабуючымі змяненняў абставінамі і кашальком, які пры страце чуткасці можа прыкметна пахудзець. У сярэдзіне тыдня вы здолееце многае пазітыўна змяніць, але пры гэтым не страцьце карысныя сувязі. У канцы тыдня змены кранууцца адносін з хатнімі, яны будуць насіць хутчэй за ўсё пазітыўны характар.

ВАДАЛЕЙ. У пачатку тыдня неабходнасць узяць на сябе пануючую ролю і праявіць ініцыятыву ў партнёрскіх адносінах, перагаворах і пры заключэнні дагавораў не павінна перашкодзіць патрэбе паклапаціцца аб добрым самаадчуванні. У сярэдзіне тыдня пры належнай смеласці і акуратнасці раптоўныя і, на першы погляд, авантурныя прапановы здолеюць прынесці рэальны фінансавы ці іншы прыбытак.

РЫБЫ. Пачатак тыдня дазволіць давесці да лагічнага канца многія прафесійныя справы. У крытычных сітуацыях пастарайцеся не выяўляць прылюдна перапаўняючыя вас эмоцыі. У сярэдзіне тыдня бурная прафесійная дзейнасць не павінна пашкодзіць добраму самаадчуванню — паклапаціцеся аб гэтым своечасова.

Аляксей КАРПІНСКІ.

Пятница, 14 августа

БТ

07.00 Доброе утро, Беларусь!
08.00, 13.00, 15.00, 18.00, 00.05 Новости.
08.15 "Сегодня с вами...".
08.50 Потребительская корзина.
09.05 "Переход". Передача для подростков.
09.35 Судьба моя и надежда. Социальная реабилитация инвалидов.
10.00 "Песню берите с собою". Телефестиваль белорусской песни.
10.55 Сериал "Блистательные Азераки".
11.50 Призеры фестиваля "Золотой Витязь".
12.20 Д/ф "Жизнь зовет".
12.30 "А музыка звучит...". Музыка Евгения Глебова.
13.15 Х/ф "Гуттаперчевый мальчик" (СССР, 1957 г.).
14.30 Музыкальный салон с Элеонорой Езерской.
15.15 Видеокурс французского языка.
15.45 Сериал "Девочка и океан" (Австралия).
16.10 Мультфильм.
16.25 Телеигра "Риск-версия".
17.00 Уроки Н.Новожиловой.
17.30 Фильм-концерт "... Ты помнишь наши встречи...".
18.20 Сериал "Блистательные Азераки".
19.15 Белорусский хит-парад.
19.25 "Сегодня с вами...". Режиссер телевидения Владимир Орлов.
20.05 Бездельник.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.55 "Банка комиксов".
22.15 Х/ф "Без паники, майор Кардаш!".
23.40 Автопарк.
23.50 "Видеопроцесс". Развлекательная программа.
00.20 Х/ф "По правилам одержимости" (США). 1-я и 2-я с.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.15 Новости.
08.15 Сериал "Роксолана — пленница султана".
09.05 Клуб путешественников.
09.55 Смак.
10.15 Домашняя библиотека.
10.25 Играй, гармонь любимая!
11.15 Программа "Вместе".
14.20 Х/ф "Потерпевшие кораблекрушение".
15.50 "Улица Сезам".
16.25 Григорий Остер в программе "Чердачок Фруттис".
17.20 Сериал "Роксолана — пленница султана".
18.10 Здоровье.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.35 Коломбо в детективе "Выкуп за мертвеца".
22.30 Взгляд.
23.30 Виктор Цой в фильме "Игла" (СССР, 1988 г.).

РТР

06.30, 10.00, 16.00, 19.00, 21.35, 22.55 Вести.
07.30 Православный календарь.
07.35 Мультфильмы "Персей", "Олимпионики".
08.15 Старая квартира. Год 1954-й.
09.10 Сериал "Санта-Барбара".
13.30 Мультфильмы "Гадкий утенок", "Гномы и горный король".
14.00 "Позвоните Кузе!".
14.30 Сериал "Собачий мир".
15.00 "Башня".
15.30 Сериал "Первые поцелуи".
16.30 Осторожно, модерн.
17.00 Сериал "Вихрь цветов".
17.55 "У всех на устах". Программа Натальи Дарьяловой.
18.25 Ток-сериал "Марьина роща".
19.35 "Аншлаг" и Ко.
20.40 Ток-шоу "Акуна Матата".
21.40 Урмас Отт с Татьяной Дорониной.
22.40 Дежурная часть.
23.15 Психологическая драма "Все люди смертны" (Великобритания).

КУЛЬТУРА

07.05, 13.00, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 "Парадоксы истории".
07.55 "Музыка из Петербурга".
08.30 "Не только о театре".
09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости.
09.05 Д/ф "Галапагос — вулканы на экваторе".
09.30 "Об "Орестее", Штайне и самих себе".
10.15 "Хореография XX века".
10.30 "Золотая карта России".
11.05 "Сказка за сказкой". "Розабелла и Тролль". Ч. 2-я.
11.35 "Жил поэт Баратынский".
12.40 Играет оркестр "Филармония наций".
13.15 "Вместе с Фафалей".
13.30 "Петербургские сюжеты".
13.55 "Забытый романс".
14.20 "Окно".
14.45 "Кредо".
15.05 Мультфильмы "Сказка сказок", "Как казаки на свадьбе гуляли".
15.55 "Лукоморье".
16.15 "Здесь осталась его душа".
16.50 "Видеопоэзия". К.Кедров.
17.05 "2003". К 300-летию Санкт-Петербурга.
17.10 Д/ф "Лиссабон".
17.35 "Авангард".
17.50 "Я ловил ощущения".
18.30 Д/ф "Белый камень".
18.50 "С потолка".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 Х/ф "Геттисберг". 5-я с.
20.35 "Музыкальный антракт".
20.45 После новостей...
21.05 Х/ф "Геттисберг". 6-я с.
21.55 "Египетские дни и ночи".
22.15 "М.Легран и Т.Гвердцители в Нью-Йорке с остановкой в Витебске".

НТВ

05.00, 09.00 Сегодня утром.
08.25 "Русский век". Лариса Лазутина в беседе с Андреем Карауловым.
09.15 Телеигра "Ключи от форта Байяр" (Франция).
11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем.
11.25 "Старый телевизор".
13.15 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
14.00 Сериал "Человек из Суэца".
15.20 Дог-шоу. Я и моя собака.
15.50 Х/ф "Последнее лето детства". 2-я с.
17.05 Криминал.
17.15 Впрок.
17.25 Футбольный клуб.
18.00, 21.00 Сегодня вечером.
18.15 Детектив "Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона". Фильм 4-й. "Сокровища Агры". 1-я и 2-я с.
21.30 Х/ф "Матадор" (Испания, 1985 г.). Коррида любви, в буквальном смысле этого слова. Начинающий тореадор считает нужным сознаться в убийстве нескольких мужчин и женщин, но его наставник-ветеран и его женщина-адвокат гораздо более виновны, чем он, ибо настоящего оргазма можно достичь...
23.25 Шоу Николая Фоменко "Империя страсти".
00.05 Ток-шоу "Сумерки".

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Копланда.
18.30 Для детей "Пострелята".
18.45 Х/ф "Далекие шатры".
20.00 Аэробика "Новый Эдем".
20.45 Сериал "Горец".
21.45 Музпарад.
22.00 Х/ф "Сеть".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №967